

คำนำ

เอกสารหลักสูตรอบรมแบบ e-Training ภาษาไทย ระดับประถมศึกษาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดถือภารกิจและพื้นที่เป็นฐานด้วยระบบ TEPE Online โดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร โดยพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้หลักสูตรและวิทยาการที่มีคุณภาพ เน้นการพัฒนาโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ในทุกที่ทุกเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรอบรมแบบ e-Training ภาษาไทย ระดับประถมศึกษาจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อยังประโยชน์ต่อระบบการศึกษาของประเทศไทยต่อไป

สารบัญ

คำนำ	๑
หลักสูตร “ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา”	๓
รายละเอียดหลักสูตร	๔
คำอธิบายรายวิชา	๔
วัตถุประสงค์	๔
สาระการอบรม	๕
กิจกรรมการอบรม	๕
สื่อประกอบการอบรม	๕
การวัดผลและประเมินผลการอบรม	๕
บรรณานุกรม	๕
เค้าโครงเนื้อหา	๘
ตอนที่ ๑ หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๑๑
ตอนที่ ๒ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	๒๑
ตอนที่ ๓ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้	๓๔
ตอนที่ ๔ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา	๔๓
ตอนที่ ๕ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	๔๖
ใบงานที่ ๑	๕๗
ใบงานที่ ๒	๕๘
ใบงานที่ ๓	๖๐
ใบงานที่ ๔	๖๑
ใบงานที่ ๕	๖๒

หลักสูตร

ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

รหัส TEPE-๕๕๑๐๑

ชื่อหลักสูตรรายวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

วิทยากร

๑. อ.ดร.ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรธนะกร
สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ
๒. ผศ.กวิศรา รัตนากร
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
๓. ผศ.ช่อนกลิ่น วิรัตน์โยสินทร์
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
๔. อ.ทินกร เทพกุศล
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
๕. ผศ.อัมพร อังศรีพวง
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหา

๑. นางสาวนิจสุตา อภินันทาภรณ์
๒. นางสาววิไลลักษณ์ ภูภักดี
๓. ผศ.ดร.สร้อยสน สกลรักษ์

รายละเอียดหลักสูตร

คำอธิบายรายวิชา

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดกลุ่มสาระมีความสำคัญ ช่วยให้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีแนวทางที่ชัดเจนและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถผลิตและสร้างผลงานการเขียนที่น่าสนใจ สร้างเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดความคิดผ่านงานเขียนได้ การอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ สามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับประสบการณ์เดิม และพิจารณาไตร่ตรองเกี่ยวกับสารที่ได้รับจากการอ่านได้อย่างเหมาะสมการออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ จะทำให้สามารถวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

๑. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมสามารถบอกมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในกลุ่มสาระภาษาไทยได้
๒. เพื่อให้ครูบอกแนวทางการกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางได้
๓. เพื่อให้ครูบอกแนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ได้
๔. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมบอกแนวทางการจัดกิจกรรมการเขียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนได้
๕. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมบอกแนวทางการจัดกิจกรรมการอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ได้
๖. เพื่อให้ครูสามารถบอกแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนหลักภาษาได้
๗. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมสามารถบอกคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในกลุ่มสาระภาษาไทยได้
๘. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมบอกแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้
๙. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุความหมายของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๑๐. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุความสำคัญของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๑๑. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุลักษณะของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๑๒. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุแนวทางการประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๑๓. ผู้เข้าอบรมสามารถยกตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๑๔. เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกวิธีการวัดและประเมินทักษะทางภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๑๕. เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบ/เลือกใช้วิธีการ/เครื่องมือในการวัดและประเมินทักษะทางภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สาระการอบรม

- ตอนที่ ๑ หลักสูตรและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- ตอนที่ ๒ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ตอนที่ ๓ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้
- ตอนที่ ๔ สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา
- ตอนที่ ๕ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

กิจกรรมการอบรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม
2. ศึกษาเนื้อหาสาระการอบรมจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากใบความรู้
4. สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้
5. ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
6. แสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่สนใจ
7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากรประจำหลักสูตร
8. ทำแบบทดสอบหลังการอบรม

สื่อประกอบการอบรม

1. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
2. ใบความรู้
3. วีดิทัศน์
4. แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
5. กระดานสนทนา (Web board)
6. ใบงาน
7. แบบทดสอบ

การวัดผลและประเมินผลการอบรม

วิธีการวัดผล

1. การทดสอบก่อนและหลังอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรมจะต้องได้คะแนนการทดสอบหลังเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๐
2. การเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ส่งงานตามใบงานที่กำหนด เข้าร่วมกิจกรรมบนกระดานสนทนา

บรรณานุกรม

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๓. **คู่มือฝึกอบรมภาษาไทยและบูรณาการระดับประถมศึกษา**. โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณัฐภรณ์ หลาวทอง. ๒๕๔๘. การวัดและประเมินผลการศึกษา. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บันลือ พฤกษ์วัน. ๒๕๔๕. แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. ๒๕๔๔. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง.

พรจันทร์ จันทวิมล. ๒๕๓๔. อุปกรณ์สร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แพลน พับลิชชิง.

มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์. อ่านเป็น: เรียนก่อนสอนเก่ง. กรุงเทพฯ : นานามีบุ๊คส์, ๒๕๔๘.

เมอร์ริล ฮาร์มัน. ๒๕๔๖. แรงจูงใจสู่การเรียนรู้มีส่วนร่วม คู่มือสำหรับผู้สอน. แปลโดยเตือนใจ ตันงามตรง. กรุงเทพฯ : สถาบันการแปลหนังสือ.

วรรณา เจียมทรวงษ์. ๒๕๒๘. ทักษะพื้นฐานของการผลิตสื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร : ดวงดีการพิมพ์

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. นวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย (Thai language learning innovation).

วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ กันยายน -

วิรัช วิยวุฒิ. ๒๕๒๗. การพัฒนาสื่อการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา, เอกสารการสอนชุด

วิชาการสอน กลุ่มทักษะ ๑ (ภาษาไทย) หน่วยที่ ๙-๑๕, กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ๒๕๕๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.

กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ๒๕๕๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่ม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ศึกษาธิการ, กระทรวง, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐาน

การศึกษา. ๒๕๕๒. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่การใช้ภาษาไทย ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๗. การสอนภาษาไทยเพื่อ

วางรากฐาน

สร้อยสน สกลรักษ์, วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า, ยศวีร์ สายฟ้า และฉัตรวรรณ ลัญฉวรรณะกร.

๒๕๕๖. การรู้หนังสือ (Literacy). เอกสารประกอบการอบรม โครงการพัฒนาครูด้วยระบบ

การชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

สนิท นิมเล็ก. ๒๕๔๐. พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิษณุโลก : ภาควิชาหลักสูตร

และการสอนคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. ความสำคัญของภาษาไทย

<http://www.culture.go.th/knowledge/study.php?&YY=๒๕๕๐&MM=๖&DD=๕>

อัมพร อังศรีพวง. ๒๕๔๓. แนวพัฒนาสื่อการสอนภาษาไทยสรรสร้างสื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร

: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

อำไพ สุจริตกุล และคณะ. ๒๕๓๘. เทคนิคและวิธีสอนในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Edmonds, M. S., Vaughn, S., Wexler, J., Reutebuch, C. K., Cable, A., Tackett K. K., et al. (๒๐๐๙). **A synthesis of reading interventions and effects on reading comprehension outcomes for older struggling readers.** Review of Educational Research, ๗๙, ๒๖๒- ๓๐๐.
- Literacy Development <http://www.netc.org/focus/challenges/literacy.php>
- Moats, Louisa. **“Teaching Reading IS Rocket Science: What Expert Teachers of Reading Should Know and Be Able to Do.”** American Federation of Teachers, June ๑๙๙๙. Online at <http://www.aft.org>.
- OECD. UNESCO Institute for Statistics, (๒๐๐๓). **Literacy Skills for the World of Tomorrow-Further Results from PISA ๒๐๐๐.** OECD publication, Paris.
- Richard Allington ๒๐๐๒ . **The ๖ Ts of effective elementary literacy instruction** <http://www.readingrockets.org/article/๙๖/>
- Teach For America. ๒๐๑๑. **Elementary Literacy** www.nifl.gov/partnershipforreading
- Watson, S. ๒๐๑๐. **What’s the difference between Assessment, Evaluation and Final Marks Report Card Grades?** [Online] Available from: About.com/od/assessment/a/AandE.htm [๒๐๑๐, August ๑๖].

หลักสูตร TEPE-๕๕๑๐๑

ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

เค้าโครงเนื้อหา

ตอนที่ ๑ หลักสูตรและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

- เรื่องที่ ๑.๑ ความสำคัญของภาษาไทย
- เรื่องที่ ๑.๒ เรียนรู้อะไรในภาษาไทย
- เรื่องที่ ๑.๓ คุณภาพผู้เรียนที่คาดหวัง
- เรื่องที่ ๑.๔ สาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระภาษาไทย
- เรื่องที่ ๑.๕ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
- เรื่องที่ ๑.๖ แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

แนวคิด

1. มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดกลุ่มสาระมีความสำคัญ ช่วยให้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีแนวทางที่ชัดเจนและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

- ๑. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมสามารถบอกมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในกลุ่มสาระภาษาไทยได้
- ๒. เพื่อให้ครูบอกแนวทางการกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางได้
- ๓. เพื่อให้ครูบอกแนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ได้

ตอนที่ ๒ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- เรื่องที่ ๒.๑ การสอนทักษะการเขียน
- เรื่องที่ ๒.๒ การอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการอ่านเป็น
- เรื่องที่ ๒.๓ การสอนหลักภาษาไทย

แนวคิด

๑. การจัดกิจกรรมการเขียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถผลิตและสร้างผลงานการเขียนที่น่าสนใจ สร้างเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดความคิดผ่านงานเขียนได้

๒. การอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ สามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับประสบการณ์เดิม และพิจารณาไตร่ตรองเกี่ยวกับสารที่ได้รับจากการอ่านได้อย่างเหมาะสม

๓. หลักภาษาไทยมีความเป็นพลวัตร ครูผู้สอนจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสมัย เพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจดังกล่าวให้กับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมบอกแนวทางการจัดกิจกรรมการเขียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนได้
๒. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมบอกแนวทางการจัดกิจกรรมการอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ได้
๓. เพื่อให้ครูสามารถบอกแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนหลักภาษาได้

ตอนที่ ๓ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้

เรื่องที่ ๓.๑คุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในกลุ่มสาระภาษาไทย

เรื่องที่ ๓.๒แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญให้กับผู้เรียน

แนวคิด

๑. การกำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระภาษาไทยเป็นแนวทางให้ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมสามารถบอกคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในกลุ่มสาระภาษาไทยได้
๒. เพื่อให้ครูผู้เข้าอบรมบอกแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้

ตอนที่ ๔ สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา

เรื่องที่ ๔.๑ ความหมายของสื่อการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่องที่ ๔.๒ ความสำคัญของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่องที่ ๔.๓ แผนภาพแสดงลักษณะสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่องที่ ๔.๔ แนวทางการประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้

แนวคิด

๑. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น การออกแบบและคัดเลือกสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสมจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมาย

วัตถุประสงค์

๑. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุความหมายของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๒. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุความสำคัญของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๓. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุลักษณะของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๔. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุแนวทางการประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้
๕. ผู้เข้าอบรมสามารถยกตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้

ตอนที่ ๕ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

เรื่องที่ ๕.๑ ความหมายของการวัดและการประเมินผล

เรื่องที่ ๕.๒ ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เรื่องที่ ๕.๓ แนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่องที่ ๕.๔ การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment)

แนวคิด

๑. การออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ จะทำให้สามารถวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกวิธีการวัดและประเมินทักษะทางภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๒. เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบ/เลือกใช้วิธีการ/เครื่องมือในการวัดและประเมินทักษะทางภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ตอนที่ ๑ หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ทำให้ผู้สื่อสารและผู้รับสารเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ช่วยให้ทราบว่าบุคคลหนึ่งคิดอย่างไร ต้องการอะไร ก็ส่งภาษาให้อีกฝ่ายรู้ ทำให้เข้าใจและรู้เรื่องที่ต้องการสื่อ ภาษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในชีวิต มีอิทธิพลยิ่งต่อความคิด ปรัชญา สติปัญญา และความรู้สึกผิดชอบต่อ สังคม และภาษาปรากฏในสองลักษณะ คือ ภาษาพูดกับภาษาเขียน ภาษาพูดเป็นภาษาที่มนุษย์เปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำเพื่อสื่อสารกับผู้อื่น สามารถสร้างความรัก ความเข้าใจ และช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในสังคมมนุษย์ได้มากมาย ภาษาเขียนใช้เครื่องหมายซึ่งเราเรียกว่า **อักษร** หากไม่มีภาษาเขียน หรือตัวหนังสือ การถ่ายทอดความรู้ตลอดจนการร่วมความคิดของมนุษย์ก็จะไม่เกิดขึ้น ภาษาเขียนเป็นภาษาที่มนุษย์ใช้อักษรเป็นเครื่องหมายแทนเสียงพูดในการสื่อสาร ภาษาเขียนเป็นสัญลักษณ์ของการพูด เป็นตัวแทนของภาษาพูดในโอกาสต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ทั้งในเรื่องส่วนตัว สังคม และหน้าที่การงาน ดังนั้น เครื่องมือการถ่ายทอดก็คือ ภาษา ทั้งภาษาพูดภาษาเขียน แต่ภาษาเขียน ซึ่งมีความคงทนยั่งยืน และแน่ชัดกว่า ภาษาเขียนหรือตัวหนังสือ จึงมีความสำคัญต่อสังคมปัจจุบันเป็นอย่างยิ่งนั้น มีความหมายรวมไปถึงรูปภาพ แผนผังตลอดไปจนถึง โน้ตดนตรี

เรื่องที่ ๑.๑ ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

เรื่องที่ ๑.๒ เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน

การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวัน

การเขียน

การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด

การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราว ต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อ โน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย

ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม

วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้ และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก

เรื่องที่ ๑.๓ คุณภาพผู้เรียนที่คาดหวัง

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

- อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับ เหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิอ่านหนังสือ อย่างสม่ำเสมอและมีมารยาทในการอ่าน
- มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน
- เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด
- สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
- เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบท ร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมาย โดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน
- มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่อง และแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน
- พูดย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดู โฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดย่อตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พูดย่อหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดย่อมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด
- สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี ๑๑
- เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมาย โดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน
- เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียน คำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงงาน
- พูดย่อหรือสรุป วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดย่อหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็น

ระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

- เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่นๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยค รวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ
- สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ดีความแปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด
- ฝึกรู้ความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน
- เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง
- ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจาร์ณญาณในการเลือกเรื่อง ที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด
- เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เรื่องที่ ๑.๔ สารการเรียนรู้ในกลุ่มสาระภาษาไทย

- **สาระที่ ๑ การอ่าน**
มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน
- **สาระที่ ๒ การเขียน**
มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
- **สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด**
มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์
- **สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย**
มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ
- **สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม**
มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เรื่องที่ ๑.๕ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยตามสาระทั้ง ๕ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม นั้นมีแนวทางดังนี้ (สนิท ฉิมเล็ก, ๒๕๔๐)

๑) ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยฝึกทักษะแต่ละอย่างให้ชำนาญ แล้วจึงฝึกทักษะทั้ง ๔ ประการนี้ให้สัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งเสริมความคิดควบคู่ไปด้วย ซึ่งการสอนภาษาไทยเชิงทักษะสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงอย่างมาก

๒) สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน จากนั้นผู้เรียนจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้เป็นภาษาของตนเองจากการฝึกทักษะทางภาษาบ่อยๆ จนเกิดการพัฒนาทางภาษา

๓) ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่กับการใช้ภาษาและให้รู้วัฒนธรรมภาษา

๔) ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังและอ่าน เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและให้มีวิจารณญาณในการใช้ภาษา

๕) ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆ

๖) ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย สอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสารและในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

๓) ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความพอใจในความงามของภาษาไทย เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ โดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียนมาเป็นสื่อการสอน

๔) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

๕) สอดแทรกคุณธรรมต่างๆ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ความรับผิดชอบ ฯลฯ เพื่อให้การเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑๐) ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำและบันทึกสิ่งต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

๑๑) นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๑๒) ให้แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะการใช้ภาษาของครูในการสอนและการสื่อความในโรงเรียน

๑๓) เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน โดยคำนึงถึงวัยและระดับชั้นของผู้เรียนในการวัดและประเมินผล

๑๔) ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถตามลำดับ

๑๕) ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๑๖) สอนซ่อมเสริมเมื่อทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะทางภาษาทักษะใดทักษะหนึ่งหรือหลายด้าน

๑๗) จัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนเรียนภาษาไทยด้วยความสนใจและสนุกสนาน โดยใช้เพลง เกม เป็นสื่อช่วย

๑๘) จัดทำหรือนำหนังสือที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านมากๆ หรือส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนอ่านคล่องและมีความรู้กว้างขวาง

เรื่องที่ ๑.๖ แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นการนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ในรายวิชาประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้หลายหน่วย แต่ละหน่วยอาจมีการบูรณาการสาระและทักษะต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้โดยกำหนดหัวข้อเรื่อง หรือกำหนดเรื่องที่จะสอนตลอดปีหรือตลอดภาคเรียน การจัดทำหน่วยการเรียนรู้จะต้องนำคำอธิบายรายวิชามาวิเคราะห์ และกำหนดเรื่องหรือหัวข้อที่จะสอน ส่วนมากจะกำหนดเป็นชื่อหน่วย จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เรียกว่า Thematic Unit หรือจัดทำเป็นหน่วยที่เรียกว่าหน่วยสหวิทยาการ (Interdisciplinary Unit) เป็นหน่วยบูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้และบูรณาการทักษะเข้าด้วยกัน (วิมลรัตน์สุนทรโรจน์, ๒๕๕๕)

หลักการจัดทำหน่วยการเรียนรู้มีดังนี้

๑. นำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน โดยใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นชื่อหน่วย บูรณาการทักษะและสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน

๒. บูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง ๕ สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดี วรรณกรรม มาบูรณาการเข้าด้วยกันโดยกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้

๓. มีส่วนประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

๓.๑ ชื่อหน่วยการเรียนรู้และเวลาที่กำหนดสอนแต่ละหน่วยเป็นภาพรวมตลอดทั้งปีหรือรายภาค

๓.๒ รายละเอียดของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับสาระการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ต้องมีความสอดคล้องกันและกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย

๓.๓ การกำหนดสาระการเรียนรู้ควรกำหนดลำดับสาระการเรียนรู้ยากง่ายตามระดับชั้นและระดับพื้นความรู้

๔. กำหนดแผนภาพความคิดหรือมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดหลักการเรียนรู้และขั้นตอนของกิจกรรมเป็นแผนภาพความคิดเพื่อจะนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

๕. กำหนดคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์เพื่อกำหนดในสาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้อาจใช้แนวดังนี้

๑) ยึดวรรณคดีและวรรณกรรมเป็นหลัก (Literature – Based Approach) ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ตามชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมและบูรณาการทักษะการพูดการฟังการดูการอ่าน การเขียนและการคิดโดยใช้วรรณคดีเป็นเนื้อหาสาระนำไปสู่การฝึกทักษะในรูปบูรณาการทักษะและบูรณาการเนื้อหาข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาในวรรณคดีและวรรณกรรมได้ เช่น เรื่องสังข์ทองอาจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะการแข่งขันการตีกลีมีวิธีเล่นอย่างไรในลักษณะของหน่วยการเรียนรู้ (Thematic Unit)

๒) ยึดชีวิตและสังคมเป็นหลัก (Life and Social-Based Approach) บางครั้งนำปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและสังคมเป็นหลัก (Problem - Based Approach) ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ตามชื่อที่เป็นเนื้อหาของสังคมและชีวิตหรือปัญหาเช่น พระคุณของแม่จะเป็นการนำบทละครเรื่องสังข์ทองตอนพระสังข์หนีนางพันธุรัตบทร้อยกรองเกี่ยวกับพระคุณแม่ประเพณีวัฒนธรรมเกี่ยวกับแม่ ฯลฯ เป็นการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตและสังคมแล้วยังบูรณาการด้านทักษะทางภาษาเช่นการสะกดคำจากเรื่องที่อ่านการอภิปรายการเขียนแสดงความคิดเห็นการใช้ภาษาการแต่งคำประพันธ์ในลักษณะของหน่วยสหวิทยาการ (Interdisciplinary Unit)

๓) ยึดทักษะเป็นหลัก (Skill-Based Approach) ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ใช้ทักษะเป็นชื่อเรื่องเช่น การเขียนแสดงจินตนาการการพูดต่อที่ประชาชนเป็นการนำทักษะมาเป็นชื่อหน่วยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้กำหนดทักษะการสอนในแต่ละวิธีการการบูรณาการทักษะจะอยู่ในวงแคบไม่สามารถจะบูรณาการเนื้อหาและทักษะได้กว้างขวางนอกจากบางหน่วยเช่น การพูดรายงานเชิงวิชาการจะมีการศึกษาค้นคว้าเขียนรายงานพูดรายงานอภิปรายซึ่งมุ่งไปสู่การฝึกทักษะเฉพาะเท่านั้นต่อมาเป็นนวัตกรรมกับการเรียนรู้ภาษาไทยผู้เขียนได้รวบรวมนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบการสอนและที่เป็นสื่อมานำเสนอเช่น กระบวนการกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนรู้แบบสร้างแผนที่ความคิด (Concept Mapping) การสอนแบบมุ่ง

ประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters Approach) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้การเรียนรู้ด้วยการแสดงละคร (Dramatization) การเรียนรู้ด้วยเกม (Game) การเรียนรู้ด้วยบทบาทสมมติ (Role Playing)

การจัดทำบันทึกการสอนหรือแผนการสอนระดับบทเรียน

การจัดทำบันทึกการสอนหรือแผนการสอนระดับบทเรียนเป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้า ซึ่งเป็นแผนที่แตกย่อยจากหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนดไว้โดยกำหนดเนื้อหาที่จะสอนเป็นรายชั่วโมง ผู้สอนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน เลือกวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนและเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการถ่ายทอดแก่ผู้เรียน การเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับความรู้และทักษะที่ต้องการพัฒนาให้เกิดแก่ผู้เรียน

แผนการสอนที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ ๔ ประการ คือ

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จได้ด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลียงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้สามารถทำได้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบแยกหัวข้อเขียนเป็นความเรียง แบบตาราง หรือการบันทึกการสอนแบบย่อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้แบบความเรียง

กลุ่มสาระการเรียนรู้เรื่อง

ชั้น ผู้สอน

วันที่สอน เวลา

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

แนวคิด

.....

.....

สาระการเรียนรู้

.....

.....

การจัดการเรียนรู้

1. ชี้นำ

.....

.....

2. สอน

.....

.....

3. สรุป

.....

.....

4. ประเมินผล

.....

.....

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

.....

.....

การวัดประเมินผล

.....

.....

หมายเหตุ

.....

.....

ตัวอย่างที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง

กลุ่มสาระการเรียนรู้เรื่อง

.....
ชั้น ผู้สอน

วันที่สอน เวลา

วัตถุประสงค์การเรียนรู้	แนวคิด	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	การวัดประเมินผล	หมายเหตุ
๑.			๑. ๒. ๓.			
๒.			๑. ๒. ๓.			

จากตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ข้างต้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นการระบุความรู้หรือทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อาจเป็นวัตถุประสงค์ด้านความรู้ ทักษะ/ความสามารถเจตคติ เช่น
 - นักเรียนบอกความหมายของคำราชาศัพท์ได้อย่างน้อย ๑๐ คำ (ด้านความรู้)
 - นักเรียนสามารถเขียนจดหมายถึงญาติผู้ใหญ่ได้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด(ด้านทักษะ)
 - นักเรียนบอกคุณค่าที่ได้จากการฟังนิทานธรรมะได้ (ด้านเจตคติ)
๒. แนวคิดอาจใช้คำว่า “มโนทัศน์” “ความคิดรวบยอด” “สาระสำคัญ” หรือ “หลักการ” ได้ซึ่งหมายถึงข้อความที่เป็นแก่นของเนื้อหาสาระ หลักการ ข้อเท็จจริง และแนวคิดต่างๆของเนื้อหาสาระของแผนการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งจะต้องเขียนให้กระชับใช้คำที่มีความหมายชัดเจน เจาะจง เช่น “เป็น” ฯลฯโดยเขียนเป็นความเรียงโดยย่อ
๓. สาระการเรียนรู้คือ เนื้อหาที่ผู้สอนต้องการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน ควรเขียนให้มีความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้
๔. การจัดการเรียนรู้เป็นการระบุขั้นตอนกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียน ควรเขียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสาระสำคัญ ควรออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ใช้กระบวนการเรียนที่เหมาะสม
๕. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ควรกำหนดสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียนระบุสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เลือกใช้ให้ชัดเจน
๖. การวัดประเมินผลกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้รายชื่อชี้แจงองค์ประกอบย่อยให้ชัดเจน ได้แก่ วิธีวัดเครื่องมือวัดเกณฑ์การวัด

ตอนที่ ๒ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนจะมุ่งเน้นที่การช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะอ่านเขียนบ่อยๆ และรู้วิธีในการถ่ายทอดสิ่งที่รู้จากภาษาพูดไปสู่การเขียนและใช้กระบวนการเขียนในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ในชั้นเรียนที่มีการสอนการรู้หนังสือที่มีประสิทธิภาพได้ให้ความสำคัญกับการระบุลักษณะของงานเขียนต่างๆ โดยให้พิจารณางานเขียนเหล่านี้เป็นต้นแบบเพื่อนำคุณลักษณะที่ดีของงานเขียนเหล่านี้ไปใช้ในการสร้างงานเขียนของนักเรียน เช่นเดียวกับการสอนอ่าน ครูที่มีประสิทธิภาพจะใช้วิธีการสอนที่หลากหลายทั้งการสอนแบบครูเป็นผู้ชี้แนะและการสอนแบบนักเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการทำกิจกรรมเป็นหลักในการสอนเขียน

เรื่องที่ ๒.๑ การสอนทักษะการเขียน

ทักษะและกลวิธีในการเขียน

แนวคิดพื้นฐานของการเขียนจะต้องถูกสอนอย่างชัดเจนและเป็นระบบให้แก่ นักเรียนในทุก ระดับชั้น

การสอนนี้จะเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาลโดยใช้การเล่าเรื่องที่สอดคล้องกับภาพวาดที่ได้วาดขึ้น เด็กจะพยายามใช้ตัวอักษรที่เรียนรู้มาในการตั้งชื่อภาพอย่างอิสระ และเมื่อเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น เด็กควรจะได้เรียนรู้โครงสร้างประโยค หน้าที่ของคำ และวิธีการพัฒนาย่อหน้าด้วยการเขียน ประโยคใจความสำคัญและรายละเอียดในหลากหลายเรื่องราว และในระดับประถมศึกษาตอนปลาย เด็กจะเรียนรู้ที่จะสร้างงานเขียนที่สมบูรณ์ในหลากหลายรูปแบบ

ขณะที่เด็กได้เรียนรู้ทักษะการเขียนที่จำเป็นในการถ่ายทอดความคิด เด็กจะพัฒนาวิธีการในการใช้ขั้นตอนกระบวนการเขียนเพื่อให้ผลงานที่เขียนออกมาแสดงความคิดให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่ง การปฏิบัติทางการเขียนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนในชั้นเรียน ประถมศึกษา

วิธีการในการสอนเขียน

วิธีการในการพัฒนาทักษะเขียนให้แก่ นักเรียนนั้นมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีความแตกต่างกันในเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมของครูในการเขียนของนักเรียนซึ่งบทบาทการมีส่วนร่วมของครูจะมี บทบาทมากและลดลงตามลำดับเมื่อผู้เรียนพัฒนาทักษะการเขียนได้ดีขึ้น วิธีการพัฒนาทักษะการ เขียนมีดังนี้

<p>การเป็นต้นแบบในการเขียน (Modeled Writing) ครูจะเป็นผู้สร้างผลงาน เขียน และคิดตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูจะคิดตั้งเพื่ออธิบายและแสดงกลวิธีที่ใช้ในการเขียน • การใช้ภาษาในการบรรยายแสดงความคิดความรู้สึกและการกระทำเพื่ออธิบายสิ่งที่กำลังทำ • การใช้ตัวแบบในการเขียนเป็นบทเรียนเล็กๆ เพื่อแนะนำทักษะการเขียนทักษะใหม่
<p>การเขียนร่วมกัน (Shared Writing) ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างผลงาน โดยครูจะเขียนและคิดตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ให้นักเรียนดูขณะที่ครูกำลังถ่ายทอดความคิดผ่านการเขียน

<ul style="list-style-type: none"> ครูสร้างแนวคิดในการเขียน แต่ช่วยให้นักเรียนสร้างแนวคิดในการเขียนของตนเองด้วยเช่นกัน
<p>การเขียนแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Writing) ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างผลงานและร่วมกันเขียน</p>
<ul style="list-style-type: none"> ครูพูดคุย คิดตั้ง และให้นักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับขณะที่ร่วมกันสร้างผลงานครั้งแรกหรือครั้งต่อไป ครูสนทนาแบบมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนขณะสร้างผลงาน คิดคำ ประโยค หรือย่อหน้า ให้นักเรียนสร้างผลงานของตนเองโดยอิสระ โดยที่ครูไม่ต้องร่วมสร้างชิ้นงานด้วย สาธิตการสร้างชิ้นงานเขียนให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนเห็นได้ชัดเจนและมีส่วนร่วม
<p>การเขียนโดยมีการชี้แนะ (Guided Writing) นักเรียนสร้างงานเขียน ขณะที่ครูติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด และให้คำแนะนำ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ครูทำงานร่วมกับนักเรียนทั้งชั้นเรียนหรือนักเรียนกลุ่มเล็กที่มีความต้องการคล้ายๆ กัน ขณะสร้างผลงานเขียน สังเกตและประเมินการเขียนของนักเรียน และสอนแนะทักษะการเขียนของนักเรียน ถามคำถามปลายเปิดเพื่อขยายความคิดและประสบการณ์ของนักเรียน
<p>การเขียนโดยอิสระ (Independent Writing) นักเรียนสร้างชิ้นงาน ขณะที่ครูตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน</p>
<ul style="list-style-type: none"> ให้ความช่วยเหลือระหว่างการเขียนเมื่อจำเป็นเท่านั้น มีส่วนร่วมกับการเขียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ปล่อยให้ นักเรียนพัฒนางานของตนเองให้ก้าวหน้า ตอบสนองต่อเนื้อหาในงานเขียนของนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนในกระบวนการการปรับปรุงแก้ไขผลงาน

อย่างไรก็ตาม ครูจะต้องพิจารณาถึงทักษะที่จำเป็นต่องานเขียน ซึ่งครูมีบทบาทในการพัฒนา ได้แก่ การรู้จักโครงสร้างประโยคที่หลากหลาย การกระตุ้นความคิด การสร้างประโยคหลักที่ชัดเจน การรักษาความสม่ำเสมอของลักษณะการเขียน น้ำเสียง และรูปแบบในการเขียน การจัดการลำดับความคิดการปรับปรุงส่วนนำ/การเริ่มเรื่อง การให้รายละเอียดในเรื่อง การระบุเวลาและคำที่แสดงเวลาการใช้บทสนทนาการเลือกใช้คำกริยาที่ชัดเจน และการสรุปเรื่อง/การจบเรื่องที่เหมาะสม

นอกจากนี้ วิธีการ/แนวทางในการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานเขียนของนักเรียนมีหลายวิธี ได้แก่

- การให้นักเรียนอ่านงานเขียนของตนเองแบบออกเสียง
- การส่งงานเขียนของนักเรียนเข้าประกวด
- การรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียนเข้าด้วยกัน
- การให้นักเรียนอ่านงานเขียนและบันทึกเสียง
- การส่งให้เพื่อนทางจดหมาย
- การส่งงานเขียนลงตีพิมพ์ในวารสาร
- การอ่านในที่ชุมนุมชน
- การจัดชุมนุมสังสรรค์เพื่อแบ่งปันการอ่านงานเขียน
- การให้สมาชิกในครอบครัวอ่านงานเขียน
- การนำงานเขียนแสดงบนกระดานข่าว
- การนำงานเขียนของนักเรียนมารวมเล่ม
- การสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (big book)
- การให้นักเรียนชั้นที่เล็กกว่าอ่านงานเขียน

หากครูคิดวิธีในการพัฒนาทักษะการเขียนให้นักเรียนอย่างรอบคอบ ทั้งในขั้นก่อนการเขียน การร่างงาน การทบทวนเพื่อปรับแก้ การแก้ไข และการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการรู้หนังสือ (Literacy skills) ของนักเรียนทั้งสิ้น ระหว่างขั้นก่อนการเขียน ครูสามารถสอนคำศัพท์และเทคนิคการลำดับโครงสร้างงานเขียน หรือระหว่างกระบวนการแก้ไข ครู

สามารถเน้นในเรื่องของทักษะด้านไวยากรณ์ของนักเรียน การผสมผสานบริบทที่หลากหลายในการสอนเขียนสามารถเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการสอนทักษะการรู้หนังสือสำหรับนักเรียนประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี

ขั้นตอน	การทบทวน	ข้อเสนอแนะ
ก่อนเขียน (Pre-writing)	ครูนำนักเรียนในการสร้างและจัดเนื้อหา รวมถึงแนวคิดในการเขียนก่อนที่จะเริ่มเขียน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนเขียนอย่างอิสระในสมุดโน้ตเพื่อกระตุ้นความคิด - สอนนักเรียนให้อ่านและจดบันทึก - ช่วยให้นักเรียนจัดระบบความคิดผ่านการใช้ผังมโนทัศน์ (graphic organizers) - ใช้ตัวอย่างผลงานที่ดีเพื่อสอนลักษณะงานเขียนที่มีคุณภาพ - ให้นักเรียนมีทักษะทางไวยากรณ์เพื่อให้รู้สึกสบายใจที่จะนำมาใช้ในงานเขียน
การร่าง (drafting)	การฝึกนักเรียนในการร่างงานเขียน	สอนนักเรียนในการร่างงานเขียนว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเขียน แต่ยังไม่ใช้การสร้างงานเขียนสร้างบรรยากาศที่เงียบและเหมาะสมในการเขียนร่วมกับการกำหนดให้งานเขียนเป็นกิจกรรมที่ทำเป็นกิจวัตร
การทบทวนปรับปรุง (Revising)	นักเรียนจะแก้ไขร่างงานเขียนของตนเองทั้งเนื้อหาและลักษณะการเขียน (โดยมากครูจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการแนะนำในขั้นนี้)	กระตุ้นให้นักเรียนปรับปรุงคำที่ใช้ เปลี่ยนรูปแบบการจัดความคิด และให้นักเรียนแน่ใจว่าข้อมูลหลักฐานที่อ้างถึงเพียงพอต่อการสนับสนุนข้อความที่กล่าวอ้างในงานเขียน
การตรวจสอบและแก้ไข (Proofreading and editing)	นักเรียนตรวจสอบการเขียนพิจารณาอย่างรอบคอบทั้งในส่วนของกรเว้นวรรคตอน การสะกดคำ และกลไกการเขียนอื่นๆ	สอนทักษะการแก้ไขให้นักเรียน แม้นักเรียนจะยังเป็นเด็กเล็กก็ตาม เสนอทบทวนเล็กๆ เกี่ยวกับการเว้นวรรคตอน เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น ให้นักเรียนเห็นรายการตรวจสอบภาษาที่คาดหวังในการสร้างงานเขียนระหว่างการดำเนินงานในขั้นนี้
การตีพิมพ์และการนำเสนอ (Publishing and Presentation)	ให้นักเรียนนำเสนองานที่ดีที่สุดของตนเองกับเพื่อนๆ	การให้นักเรียนนำเสนอผลงาน ทำได้โดยให้นักเรียนอ่านงานของตนให้ผู้อื่นฟัง ส่งผลงานเข้าประกวดหรือตีพิมพ์ในวารสาร นำงานเขียนมารวมเล่มเป็นหนังสือ

เรื่องที่ ๒.๒ การอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการอ่านเป็น

การอ่านเข้าใจความเป็นทักษะหนึ่งที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ ๑ การอ่านมาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านและเมื่อผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ผู้เรียนจะต้องอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและ

ข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน การอ่านจึง นับเป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งที่จำเป็นต่อผู้เรียน เพื่อช่วยให้สามารถรับข้อมูลข่าวสารมาใช้ ประโยชน์ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตได้

แนวทางการสอนอ่านเข้าใจความ

ในการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การมีความรู้และประสบการณ์ เดิมซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังจะอ่านเป็นพื้นฐาน หากผู้อ่านมีความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้นกว่าการที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ มา ก่อน เพราะความรู้และประสบการณ์เดิมจะเชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์ใหม่ที่กำลังจะได้รับผ่าน ตัวอักษร ทำให้เกิดภาพในใจและเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ดังนั้นก่อนที่จะให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านควร กระตุ้นความรู้และประสบการณ์เดิมด้วยการถามคำถามหรืออภิปรายเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ กำลังจะ อ่านเพื่อให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์เดิมออกมาใช้ทำความเข้าใจเนื้อหาใหม่ให้มากที่สุด

การสอนอ่านจึงควรแบ่งเป็นช่วง เพื่อกระตุ้นและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งที่ อ่านเป็นระยะ การอ่านจึงแบ่งออกเป็นระยะก่อนอ่าน ระยะระหว่างอ่าน และระยะหลังอ่าน

ก่อนอ่าน

การสำรวจก่อนอ่าน หมายถึง การเตรียมอ่านบทอ่านโดยการอ่านอย่างคร่าวๆ ก่อนที่จะอ่าน เนื้อหาสาระในรายละเอียด และที่สำคัญเพื่อเป็นการกระตุ้นและการปูพื้นฐานความรู้และ ประสบการณ์ของผู้อ่าน รวมทั้งการตรวจสอบข้อมูลหรือเนื้อหาสาระในบทอ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่าน เข้าใจบทอ่านนั้นได้ดีขึ้นกิจกรรมที่ควรให้นักเรียนทำก่อนอ่าน ได้แก่

๑) การตั้งวัตถุประสงค์ของการอ่านและอัตราความเร็วในการอ่าน โดยครูอาจให้นักเรียนตั้ง วัตถุประสงค์ทั่วไปของการอ่านแบ่งตามประเภทของการอ่านว่า อ่านไปเพื่ออะไร เพื่อตอบคำถาม เพื่อหาคำสำคัญบางอย่าง หรืออ่านเพื่อความบันเทิง ซึ่งจะส่งผลต่ออัตราความเร็วในการอ่านเพราะ การอ่านเพื่อความบันเทิงหรือการอ่านคร่าวๆ ย่อมใช้ระยะเวลาการอ่านน้อยกว่าการอ่านเอาความ หรืออ่านเพื่อเตรียมตัวสอบ

๒) การสำรวจก่อนอ่านสำรวจโครงสร้างบทอ่านทั้งหมดคร่าวๆ โดยพิจารณาทั้งอนุเขตแรก หรือย่อหน้าแรกและอนุเขตสุดท้ายหรือย่อหน้าสุดท้าย เนื่องจากอนุเขตแรกจะช่วยบอกหัวข้อเรื่อง และใจความสำคัญของบทอ่านทั้งบท ขณะที่อนุเขตสุดท้ายเป็นการสรุปใจความของบทอ่านไว้อีกครั้ง

ระหว่างอ่าน

ระหว่างอ่านบทอ่าน ปัญหาที่เกิดขึ้นในการอ่านของผู้เรียนส่วนใหญ่คือ การไม่ทราบ ความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในบทอ่าน ส่งผลให้อ่านช้าและจับใจความสำคัญของเนื้อหาไม่ได้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคาดคะเนความหมายของคำจากบริบท โดยใช้สิ่งชี้แนะ ประเภทต่างๆ ได้แก่

- ๑) สิ่งชี้แนะในรูปเล่ม
- ๒) สิ่งชี้แนะทางวากยสัมพันธ์
- ๓) สิ่งชี้แนะทางความหมายของคำ

- การคาดคะเนความหมายของคำจากบริบท บริบทภายในและบริบท

ภายนอก

- การหาความหมายของคำที่ไม่ทราบความหมาย
- การใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมและการคาดคะเนความ

จากนั้นจึงให้ผู้เรียนอ่านเพื่อสรุปประเด็นสำคัญอีกครั้ง

หลังอ่าน

เมื่อผู้เรียนอ่านบทอ่านจบแล้ว กิจกรรมหลังอ่านเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะแสดงได้ว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านได้มากน้อยเพียงใด หลังอ่านครูผู้สอนจึงควรตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ โดยคำถามจะเป็นคำถามจากเรื่องที่ผู้เรียนอ่านและเป็นคำถามในระดับต่างๆ ตั้งแต่การถามความรู้ความจำ และตรวจสอบความเข้าใจโดยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถในการตีความ ขยายความ จำแนกประเภท สรุปใจความ สรุปอ้างอิง เปรียบเทียบ อธิบาย รวมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่ได้

แนวทางการตั้งคำถามและหาคำตอบ

ประเภทของการอ่านและคำถามประกอบด้วย การอ่านตามตัวอักษร การอ่านตีความการอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณ และการนำไปใช้

มิลเลอร์ (Miller, ๑๙๗๗) ได้แบ่งประเภทของการอ่านโดยเรียงลำดับจากระดับต่ำไประดับสูง และได้เสนอคำถามการอ่านเข้าใจความประเภทต่างๆ ที่ครูสามารถใช้ตั้งคำถาม เพื่อทดสอบความเข้าใจภายหลังที่นักเรียนอ่านบทอ่าน ดังนี้

1. **การอ่านตามตัวอักษร** (Literal reading) เทียบเท่ากับการคิดในระดับข้อเท็จจริงและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับความรู้ ความจำ และระดับความเข้าใจ (Bloom's Taxonomy, ๑๙๖๑) การทดสอบความสามารถในระดับการจำและการแปลความสิ่งที่อ่านโดยใช้คำถามระดับตามตัวอักษร

- ตัวอย่างคำถามระดับตามตัวอักษร

- ๑) การเลือกแก้วเหลืงมาใช้ประโยชน์นั้น ควรเลือกแก้วเหลืงที่มีลักษณะอย่างไร
- ๒) การบริโภคแก้วเหลืง สามารถลดอัตราเสี่ยงต่อการเกิดโรคใดได้บ้าง
- ๓) “เลซิทิน” คืออะไร

๒. **การอ่านตีความ** (Interpretive reading) เทียบเท่ากับการคิดในระดับตีความและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับความเข้าใจ การตีความ และการสรุปอ้างอิง (Bloom's Taxonomy, ๑๙๖๑) เป็นการอ่านที่เรียกว่า **“การอ่านระหว่างบรรทัด”** (reading between the lines) หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดในการอ่านเนื้อหาสาระ แล้วเสาะแสวงหาความหมายโดยนัยที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ปรากฏอยู่ ซึ่งผู้เขียนไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรงการอ่านประเภทนี้ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความรู้ความสามารถทางการอ่านตามตัวอักษร เพื่อที่จะใช้ความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่อ่าน

- ตัวอย่างคำถามระดับตีความ

๑) จากชื่อเรื่อง “มาบริโภคแก้วเหลืงเพื่อสุขภาพกันเถอะ” นักเรียนคิดว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการนำเสนอเรื่องนี้อย่างไร

๒) ในย่อหน้าแรกของบทอ่าน นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญจากย่อหน้าดังกล่าวได้อย่างไร

๓) เพราะเหตุใดเราจึงสามารถบริโภคแก้วเหลืงทดแทนเนื้อสัตว์ได้

๔) เหตุใดในตอนท้ายของบทอ่านผู้เขียนจึงสรุปว่า “ดังนั้นการบริโภคถั่วเหลืองเป็นประจำจึงเป็นผลดีต่อสุขภาพ”

๓. การอ่านอย่างใช้วิจารณ์ (Critical reading) เทียบเท่ากับการคิดในระดับแนวร่วมสัมพันธ์และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับการประเมิน (Bloom’s Taxonomy, ๑๙๖๑) เป็นการอ่านที่เรียกว่า “**การอ่านเหนือบรรทัด**” (reading beyond the lines) หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านต้องอ่านด้วยการพิจารณา ตัดสินประเมินค่าสิ่งที่ผู้เขียนเขียนว่าเป็นการแสดงข้อความจริงหรือความคิดเห็นเป็นการกล่าวเท็จหรือจริง ถูกต้องเพียงใด ฯลฯ ผู้อ่านต้องใช้ความรู้ความสามารถทางการอ่านตามตัวอักษร ระดับการอ่านตีความ และระดับการนำไปใช้เป็นพื้นฐานความสามารถในการอ่านประเภทนี้ อาจทดสอบด้วยการใช้คำถามระดับประเมิน

- ตัวอย่างคำถามระดับประเมิน

- ๑) ผู้เขียนตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสมหรือไม่ จึงให้เหตุผล
- ๒) ข้อมูลอ้างอิงทางโภชนาการและสุขภาพในบทอ่านนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

๓) จากบทอ่านนี้ ผู้เขียนได้มีการโน้มน้าวเกินจริงหรือมีการแทรกโฆษณาชวนเชื่อหรือไม่

- ๔) ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไรในการเขียนเรื่องนี้
- ๕) นักเรียนคิดว่า ผู้เขียนต้องการเขียนเรื่องนี้ให้ใครอ่าน เพราะเหตุใด
- ๖) ผู้เขียนมีการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวในบทอ่านหรือไม่
- ๗) “น้ำเต้าหู้ได้รับความนิยมมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต” นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร มีความเป็นไปได้หรือไม่

๔. การนำไปใช้ (Critical reading)

เทียบเท่ากับการคิดในระดับนำไปใช้และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับการประยุกต์ใช้หรือระดับการนำไปใช้ (Bloom’s Taxonomy, ๑๙๖๑) จัดได้ว่าเป็นการอ่านทั้งระดับ “**การอ่านระหว่างบรรทัด**” และ “**การอ่านเหนือบรรทัด**” หมายถึง การที่ผู้อ่านใช้ความสามารถในการนำสิ่งที่เรียนรู้จากการอ่านไปใช้กับเหตุการณ์อื่นๆ ที่คล้ายกันได้ความสามารถในการอ่านประเภทนี้ อาจทดสอบด้วยคำถามระดับการนำไปใช้

- ตัวอย่างคำถามระดับนำไปใช้

๑) หากนักเรียนมีเพื่อนที่ไม่รับประทานเนื้อสัตว์ นักเรียนจะแนะนำเพื่อนให้รับประทานอะไรทดแทน เพื่อไม่ให้ขาดโปรตีน

๒) ให้นักเรียนบอกชื่ออาหารอื่นๆ ที่ผลิตจากถั่วเหลือง

๓) ให้นักเรียนช่วยกันคิดรายการอาหารใน ๑ สัปดาห์ โดยให้อาหารแต่ละมื้อมีถั่วเหลืองหรือผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลืองเป็นวัตถุดิบ

นอกจากการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาในบทอ่านแล้ว กลวิธีการแปลงเนื้อหาของบทอ่านเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ได้เป็นอย่างดี

วิธีการเปลี่ยนเนื้อหาของบทอ่าน มีดังนี้ คือ

- ๑) อ่านเนื้อหาให้เข้าใจ โดยใช้กลวิธีการอ่านที่เหมาะสม แล้วใช้ปากกาเน้นข้อความขีดทับข้อความสำคัญในบทอ่าน
- ๒) วิเคราะห์ประเภทของแบบแผนการจัดเนื้อหาสาระของบทอ่าน
- ๓) แปลงเนื้อหาของบทอ่านที่ซับซ้อนเป็นบันทึกย่อ
- ๔) ทำบันทึกย่อในรูปแบบของแบบแผนภูมิโครงเรื่อง
- ๕) เขียนโครงร่าง
- ๖) เขียนสรุปความ

การสร้างแผนภูมิโครงเรื่อง

- ๑) แผนภูมิทางปัญญา (Mind mapping or Semantic mapping) โครงสร้างแสดงบันทึกย่อเนื้อหาสาระของบทอ่านที่จัดเป็นหมวดหมู่หรือผังสรุปรวมของเนื้อหาสาระทั้งหมดของบทอ่านทั้งบท
- ๒) กรอบใจความสำคัญ (Main Idea Grid) โครงสร้างแสดงขั้นตอนการบันทึกย่อเนื้อหาสาระของบทอ่านแต่ละตอน
- ๓) แผนภูมิความคิด (Idea - Map or Graphic Organizer) โครงสร้างแสดงบันทึกย่อเนื้อหาสาระของบทอ่านโดยใช้รูปทรงเรขาคณิตมาประกอบในลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างกันขึ้นกับประเภทของแบบแผนการจัดเนื้อหาสาระของบทอ่านแต่ละตอน ประกอบด้วย แผนภูมิประเภทคำจำกัดความ (Definition) แผนภูมิประเภทบอกแหล่งที่ตั้ง (Location) แผนภูมิประเภทเปรียบเทียบ (Comparison - Contrast) แผนภูมิประเภทบรรยายหรือพรรณนา (Description) แผนภูมิประเภทเรียงลำดับเหตุการณ์ (Sequence of Events) แผนภูมิประเภทกรรมวิธี (Process) แผนภูมิประเภทเหตุผล (Cause - Effect) และแผนภูมิประเภทเสนอปัญหาและข้อแก้ไข (Problem-Solving)

การสอนอ่านให้อ่านเป็น

การอ่านเป็น เป็นการอ่านในระดับสูงสุด ผู้ที่อ่านเป็น คือ ผู้ที่สามารถนำสิ่งที่ได้อ่านไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง โดยสามารถใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการพิจารณา ตัดสินใจ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพการสอนให้อ่านเป็นนี้ เน้นให้ผู้เรียนรู้จักลำดับขั้นตอนและวิธีการในการอ่าน ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนอ่านตามลำดับขั้น ดังนี้

๑. การอ่านเพื่อหาคำตอบ
๒. การอ่านเพื่อเข้าใจลำดับเหตุการณ์
๓. การอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ
๔. การอ่านเพื่อถอดโครงเรื่อง-ย่อความ
๕. การอ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ
๖. การอ่านเพื่อค้นคว้ารายงาน
๗. การอ่านบทประพันธ์ร้อยกรอง- ถอดบทประพันธ์
๘. การอ่านอย่างพินิจ

การสอนอ่านเพื่อใช้ประโยชน์ดังข้างต้น เป็นแนวทางในการสอนอ่านเพื่อให้อ่านเป็น ช่วยให้
ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา สามารถใช้ทักษะการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง
ต่อไปได้

การอ่านเป็นมีแนวทางในการสอนอ่านเพื่อให้ผู้เรียนอ่านเป็น ดังนี้

๑. **ขั้นฝึกอ่านเพื่อการอ่านได้ (learning to read)** ควรดำเนินการฝึกโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม
ขั้นตอนต่อไปนี้

- ๑.๑ อ่านออกเสียงในการอ่านเรื่องราว จะต้องอ่านเป็นประโยคและชดถ้อยชดคำ
- ๑.๒ อ่านออกเสียงและอ่านในใจแล้วรู้เรื่องที่อ่านหรือฟังการอ่านเป็นประโยคแล้วรู้
เรื่อง สรุปได้ว่าเป็นเรื่องอะไร
- ๑.๓ อ่านคร่าวๆ เพื่อสำรวจ ค้นหาคีย์คำ คำศัพท์ สิ่งที่น่าสนใจ
- ๑.๔ อ่านออกเสียงเพื่อทบทวน หรือตรวจสอบผลการอ่านหาแหล่งคำตอบและ
ข้อเท็จจริงจากการอ่าน
- ๑.๕ อ่านในใจเพื่อเลือกเสียงสัมผัส (Scanning) ซึ่งเป็นผลจากการแจกลูก เพื่อการ
ฝึกอ่านคำประพันธ์ร้อยกรองให้ลงจังหวะสัมผัส

๒. **ขั้นใช้การอ่านได้ไปเรียนรู้ (reading to learn)**

- ๒.๑ อ่านด้วยความเข้าใจ สามารถที่จะตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
 - ๒.๒ อ่านแล้วจัดลำดับเหตุการณ์ เหตุผลจากเรื่องที่อ่าน
 - ๒.๓ อ่านเรื่องราวแล้วถอดโครงเรื่อง อันเป็นแนวทางนำไปสู่การเรียงความ
(outline) ย่อเรื่องได้
 - ๒.๔ อ่านบทความ ย่อเรื่อง สรุปสาระสำคัญได้
 - ๒.๕ อ่านแล้วปฏิบัติตามขั้นตอน การประดิษฐ์สิ่งของ การดำเนินการทดลองได้
ถูกต้อง
 - ๒.๖ อ่านเพื่อค้นหาความรู้ ข้อเท็จจริง นำมารายงาน ใช้ในการบรรยายและ
อภิปรายได้
 - ๒.๗ อ่านแล้วเลือกข่งใจ ตัดสินใจ ตลอดจนการวิจารณ์ได้(อ่านอย่างพินิจ)
 - ๒.๘ อ่านแล้วประเมินเรื่องที่อ่านได้
 - ๒.๙ อ่านบทประพันธ์แล้วถอดบทประพันธ์โดยใช้การตีความ แปลความได้ถูกต้อง
๓. **ขั้นใช้ทักษะในการอ่านและการอ่านเร็ว (progressive reading and speed reading)**
- ๓.๑ อ่านหนังสือหลายลักษณะ หลายรส และอ่านได้เร็ว
 - ๓.๒ สามารถเลือกตามความต้องการ ความเพลิดเพลิน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น
ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อ่าน
 - ๓.๓ อ่านแล้วเข้าใจคำคม คำพังเพย สุภาษิต ไขยกขึ้นกล่าวอ้างให้เป็นประโยชน์ต่อ
ตนเองและผู้อ่าน
 - ๓.๔ สามารถนำความเข้าใจในข้อ ๓.๓ มาแต่งเรื่องราวประกอบคำคม คำพังเพย
สุภาษิต ให้เห็นจริงได้

ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการฝึกให้อ่านเป็น แต่ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับขั้นเสมอไป อาจสลับขั้นตอนได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของบทอ่านซึ่งมีส่วนในการกำหนดแนวทางการฝึกอ่าน ครูจึงต้องตรวจสอบบทอ่านก่อนว่าจะฝึกการอ่านแบบใด

ดังนั้นการสอนอ่านให้ผู้เรียนอ่านออกอ่านได้ หรืออ่านออกเขียนได้นั้น อาจไม่เพียงพอและไม่บรรลุเป้าหมายของการสอนอ่านอย่างแท้จริง แต่สิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนพึงได้รับการพัฒนา คือ การใช้ความสามารถในการอ่านด้านต่างๆ ทั้งการสังเกต การจำรูปคำ การแปลความ ตีความโดยใช้ประสบการณ์เดิม การถอดความ จะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี และสามารถที่จะนำสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ทั้งเพื่อการเรียนรู้การดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง และการใช้ความรู้เพื่อพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

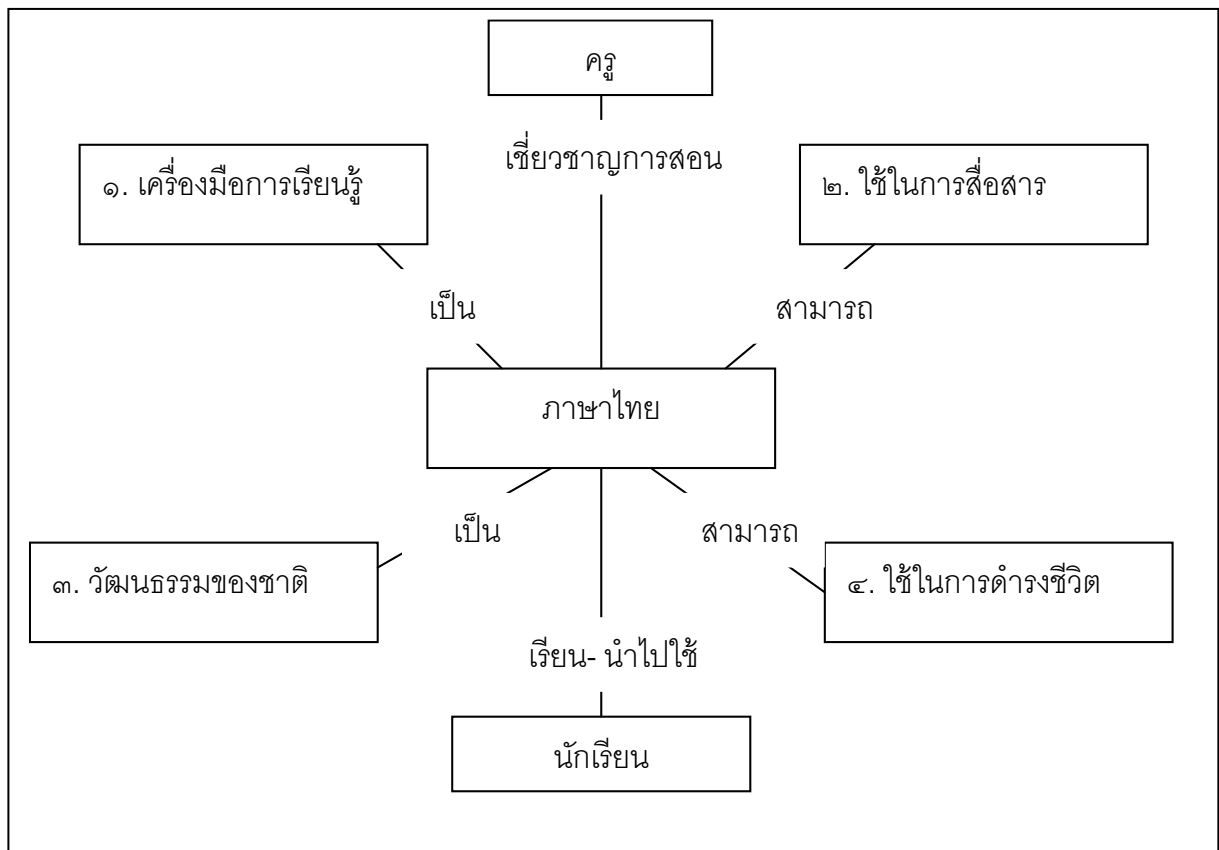
เรื่องที่ ๒.๓ การสอนหลักภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ ระบุรายละเอียดในสาระหลักการใช้ภาษาไทยไว้ว่าประกอบด้วย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วัตถุประสงค์การสอนหลักการใช้ภาษาไทยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ระเบียบของหลักการใช้ภาษาไทยตามระดับชั้น
๒. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ด้านหลักการใช้ภาษาไทยไปใช้ในการฟัง พูด อ่านและเขียน ในชีวิตประจำวัน
๓. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ด้านหลักการใช้ภาษาไทยไปใช้ในการพัฒนาทักษะเพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต
๔. เพื่อรักษามาตรฐานของภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ

ผังความคิดแสดงการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียนหลักการใช้ภาษาไทยเรื่องใดในระดับประถมศึกษา

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงดังนั้นการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย จึงเป็นการศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาใช้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียนไว้ว่า เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ นักเรียนจะมีคุณภาพด้านหลักการใช้ภาษาไทย คือ สามารถ สกัดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำ และพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะและ เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นักเรียนจะมีคุณภาพด้านหลักการใช้ภาษาไทย คือ สามารถสกัดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพย และสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค คำภาษาถิ่นและคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพและกาพย์ยานี ๑๑ ทักษะที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนโดยมีหลักการใช้ภาษาไทยเป็นฐานได้แก่การอ่านการเขียน การค้นคว้า การสำรวจ การแสวงหาการวิเคราะห์ การคาดคะเน การแจกแจง การเลือก การจำได้ เข้าใจ รู้เรื่องบอกเล่าได้ ถาม ตอบได้จับ

ใจความได้ จดบันทึก สรุปข้อความได้ ใช้ภาษาหาความรู้ใช้ภาษาหาความบันเทิง และ ใช้ภาษาสร้างสรรค์งาน

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดการเรียนรู้ หลักการใช้ภาษาไทยไว้ในสาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ท ๔.๑ ว่า เข้าใจธรรมชาติของ ภาษาและหลักการใช้ภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ โดยกำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางแต่ละ ระดับชั้น สำหรับผู้สอนใช้ “ตีความ” “จัดลำดับความยาก-ง่าย” และ “ปรับ” เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

หลักการจัดลำดับสาระการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย

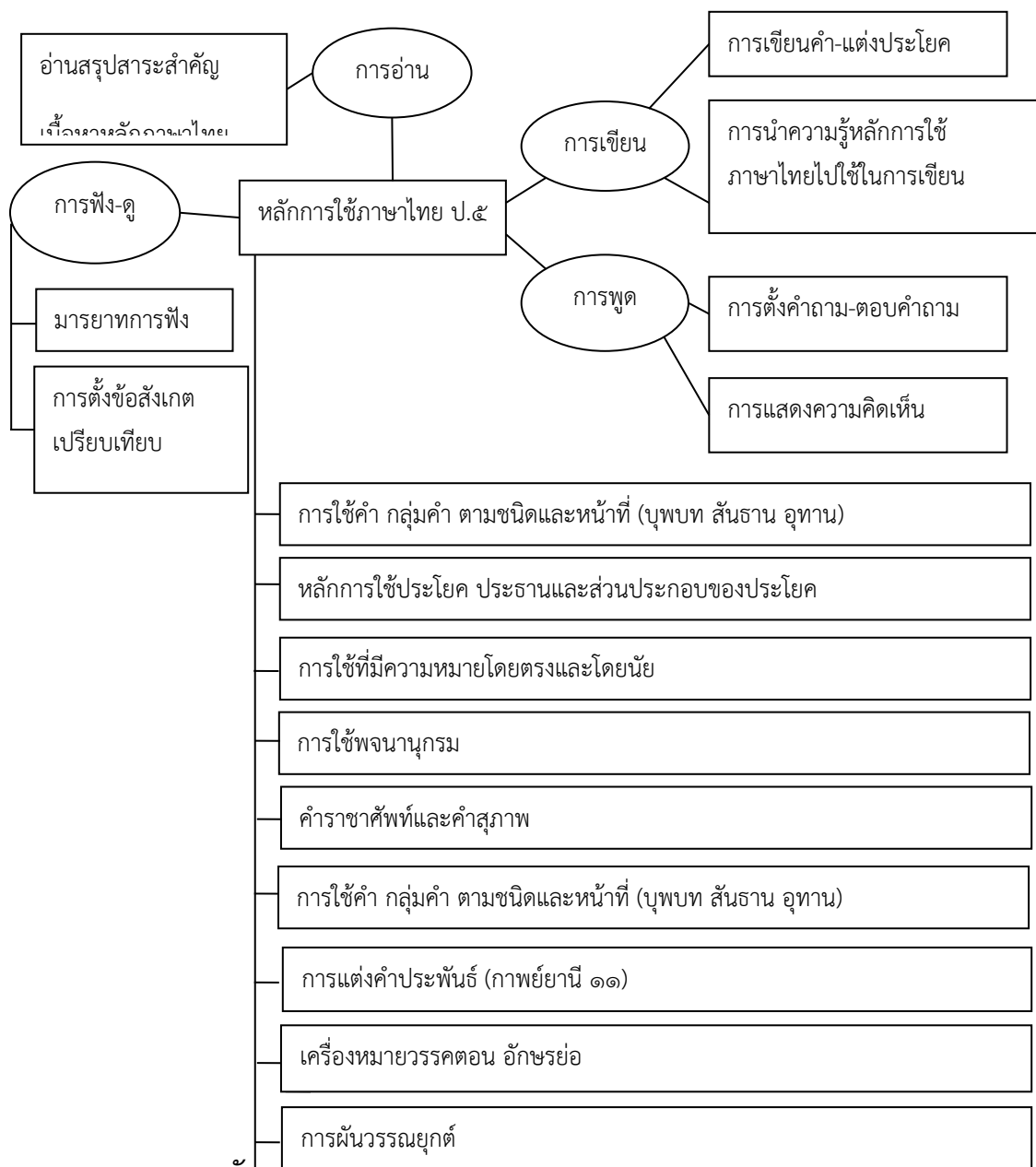
เนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดการเลือกใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนหลักการใช้ภาษาไทย จะต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการสอนหลักการใช้ภาษาไทย ที่ ต้องบูรณาการ ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน การเชื่อมโยงหลักการข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอดเพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาการคิดและสามารถสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนด สาระการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย แต่ละระดับชั้น ซึ่งครูผู้สอนจะต้องพิจารณา จัดลำดับเนื้อหาก่อน-หลัง จัดลำดับความ “ลึก” ของสาระการเรียนรู้แต่ละเรื่อง แม้ว่าผู้สอนจะมีความเชี่ยวชาญในหลักการใช้ภาษาไทย อย่างไรก็ตามสิ่งใดควรจะต้องหลีกเลี่ยงกล่าวที่ว่า รู้เนื้อหาลึกซึ้ง/เก่ง แต่สอนไม่เข้าใจ การจัดลำดับเนื้อหาเพื่อจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอน คือ

๑. อ่าน-พิจารณา-ทำความเข้าใจ สาระการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดครู

๒. เขียนผังมโนทัศน์การจัดการเรียนการสอนหลักการใช้ภาษาไทยของแต่ละระดับชั้น บูรณาการทักษะทางภาษาไทยทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งนี้จะทำการรวมเป็นผังมโนทัศน์การสอนภาษาไทยหรือ เฉพาะด้านการสอนหลักการใช้ภาษาไทย ก็ได้

๓. เขียนโครงการสอนภาษาไทยระยะยาวตลอดปีการศึกษา โดยแทรกสาระการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยแต่ละเรื่องตามลำดับความยาก-ง่ายที่เหมาะสมเช่น ควรสอนคำคล้องจองก่อนการสอนแต่งคำประพันธ์ หรือ การสอนอักษรนำและอักษรควบควรสอนต่อเนื่องกันไป เป็นต้น และ เรียงตามลำดับเวลาที่จะสอน โดยคำนึงถึงวันจริงตามปฏิทินการทำผังมโนทัศน์การสอนหลักการใช้ภาษาไทยและการทำโครงการสอนภาษาไทยโดยแทรกเนื้อหาหลักการใช้ภาษาไทย จะเป็นแนวทางในการจัดลำดับเนื้อหา การวางโครงการสอนระยะยาวตามเวลาปฏิทินล่วงหน้า เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านการจัดสอนแทน ด้านการวางแผนการทำงาน การวางแผนการจัดกิจกรรม และ การวางแผนการวัดและประเมินผล

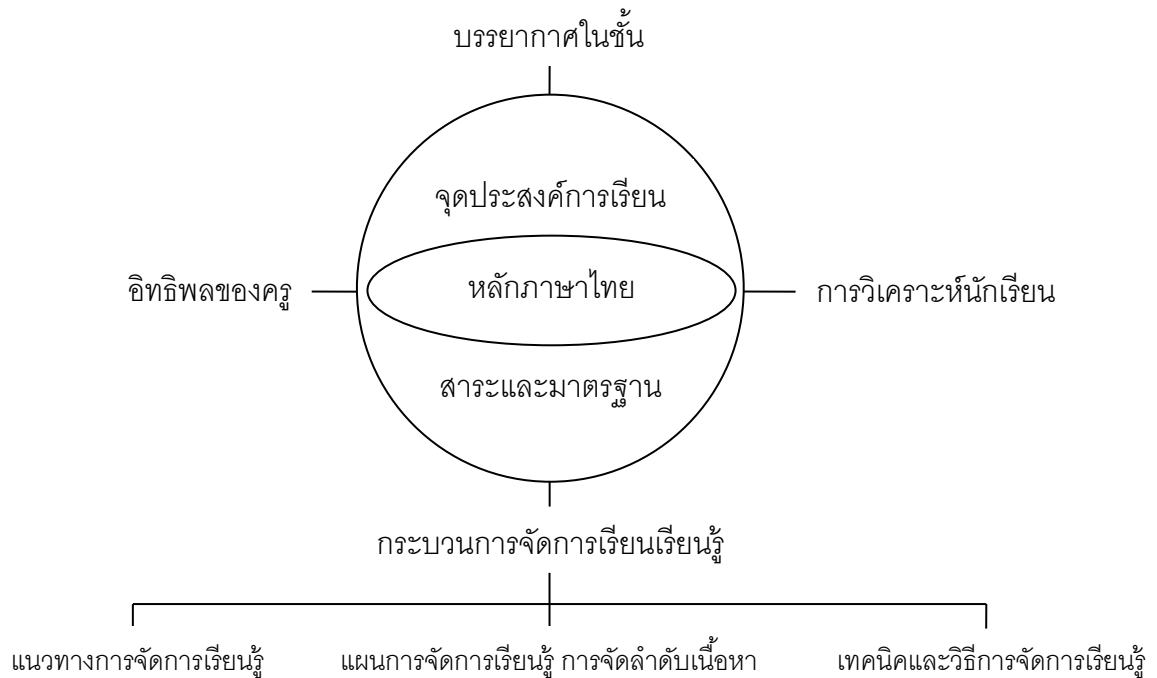
ตัวอย่าง การทำผังมโนทัศน์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย (หลักการใช้ภาษาไทย) บูรณาการกับทักษะการฟัง-การพูด-การอ่าน-การเขียน

การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้หลักการภาษาไทย

พระราชบัญญัติการศึกษา
 ผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและจัดกิจกรรมการเรียนรู้...
 สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และ of intelligences) ของ Gardner
 Piaget, Vygotsky ทฤษฎีการเรียนรู้...
 (D), Johnson (R) เป็นต้น ล้วนเป็นทฤษฎี...
 คัดเลือกทฤษฎีการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยไม่มีรูปแบบตายตัว การสอนหลักการใช้ภาษาไทยให้ความสำคัญกับการคัดเลือกทฤษฎีให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับบริบท

ของโรงเรียน โดยมีครูคือจักรกลที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยที่ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองมีองค์ประกอบดังนี้

บริบทยากาศในชั้นเรียน

บริบทยากาศในชั้นเรียนช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนและมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนวิชาหลักการใช้ภาษาไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นยาขมครูภาษาไทยทุกคนต้อง ตกแต่งห้องให้น่าสนใจและงดงามอยู่เสมอ นำเสนอเนื้อหาหลักการใช้ภาษาไทยให้นักเรียนได้เห็น ทบทวนรวมทั้ง ประคับประคองบริบทยากาศในชั้นเรียนให้น่าอยู่และเอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดบริบทยากาศในห้องเรียน จึงควรคำนึงถึงลักษณะดังต่อไปนี้

บริบทยากาศในชั้นเรียนที่ดีด้านรูปลักษณะภายนอก ๔ ประการ

- สดใส** เป็นห้องเรียนที่มีสีสันสดใส สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยเฉพาะโต๊ะของครู
- มีชีวิต** เป็นห้องเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ มีการหมุนเวียนความรู้สับเปลี่ยน อย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับบริบทของการเรียนการสอนไม่หยุดนิ่งตายตัว
- ชัดเจน** เป็นห้องเรียนที่มีกฎระเบียบในขณะเดียวกันก็คำนึงถึงความอิสระและความเป็นตัวตนของนักเรียน มีการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครูและครูกับผู้ปกครอง
- บูรณาการ** เป็นห้องเรียนที่เปิดกว้างสำหรับการเรียนการสอนในวิชาที่หลากหลาย

บริบทยากาศในชั้นเรียนที่ดีด้านผู้เรียน ๔ ประการ

- สดชื่น** เป็นห้องเรียนที่ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเอง
- มีชีวิตชีวา** เป็นห้องเรียนที่มีชีวิต ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกัน ไม่มีเวลาว่าง
- รู้จัก-รู้ทำ** เป็นห้องเรียนที่นักเรียน ช่างคิด ตื่นตัว มีความคิดสร้างสรรค์ ชยัน รู้อะไรควร ไม่ควร มีความรับผิดชอบ ไม่ต้องรับคำสั่งเป็นรายละเอียด ตัดสินใจได้เอง
- สัมพันธ์ดี** เป็นห้องเรียนที่ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อครู และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อโรงเรียนยอมรับซึ่งกันและกัน

อิทธิพลของครู

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้บทบาทของครูเปลี่ยนแปลงไปจากผู้ให้ในรูปแบบของผู้บรรยาย ผู้ถ่ายทอด ผู้สั่งการ ชักจูง โน้มน้าว ชี้แจง เป็นการสอนที่มีขั้นตอนอาศัยสื่อและวัสดุอุปกรณ์ และให้ความสำคัญกับผู้เรียน ความประทับใจของนักเรียนที่มีต่อตัวครูผู้สอนจะส่งผลต่อชีวิตและความสำเร็จไม่มากนักน้อย

สำหรับการสอนหลักการใช้ภาษาไทยในระดับประถมศึกษาขอเสนอคุณลักษณะ ๕ ดี ของผู้สอนหลักการใช้ภาษาไทย ดังนี้

๑. **เข้าใจและแม่นยำดี** มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรภาษาไทย มีความแม่นยำในเนื้อหาสาระหลักการใช้ภาษาไทย สามารถจัดลำดับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและธรรมชาติของเด็ก

๒. **สอนดี** มีทักษะการสอนในระดับประถมศึกษา ใช้ทักษะการสอนที่เน้นกระบวนการคิด เพื่อให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รู้จักเลือกใช้วิธีจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา หลากหลาย มีสื่อการสอน สามารถบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้ อย่างกลมกลืน มีเทคนิคการสอนที่ทำให้การเรียนการสอนสนุกสนาน วัดและประเมินผลนักเรียนได้ถูกต้องตามหลักวิชา

๓. **แบบอย่างดี** เป็น แบบอย่างการใช้ภาษาไทยที่ดี เป็นครูที่นักเรียนรัก เช่น ยุติธรรม ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดเพราะ มีเมตตา ยอมรับความคิดเห็น เอาใจใส่นักเรียน และมีความประพฤติอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม

๔. **สัมพันธ์ดี** มองโลกในแง่ดี คิดเชิงบวก ประสานความสัมพันธ์ในห้องเรียน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ระหว่างครูกับนักเรียน ประสานความสัมพันธ์นอกห้องเรียน ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ระหว่างครูกับเพื่อนครู และระหว่างครูกับผู้บริหาร

๕. **พัฒนาตนดี** มีบุคลิกภาพที่สง่างาม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนและพัฒนากการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

การวิเคราะห์นักเรียน

การวิเคราะห์นักเรียน หมายถึงการรู้จักนักเรียน ทั้ง “ด้านความรู้” และ “ด้านความประพฤติ” การวิเคราะห์นักเรียนมีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่ผู้สอนทุกคนต้องทำเป็น และได้ทำกับนักเรียนทุกคน ดังนั้นนักเรียนหนึ่งคนควรได้รับการวิเคราะห์จากผู้เรียนทุกคนที่สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนวิชาภาษาไทยอันเป็นวิชาพื้นฐานการเรียนรู้ทุกๆวิชา การวิเคราะห์นักเรียนแต่ละด้านควรวิเคราะห์ดังนี้

ด้านความรู้ การรู้พื้นฐานความรู้ของนักเรียนจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น ช่วยให้การตัดสินใจ ปรับ - เลือกตัวอย่าง-จัดเนื้อหาและกิจกรรม ให้เหมาะสมและสามารถช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนได้เป็นรายบุคคล

ด้านพฤติกรรม นอกเหนือจากการรู้จักวิทยาการการเรียนรู้แล้วการรู้ภูมิหลังของนักเรียนจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน สามารถจัดกิจกรรม ปรับพฤติกรรม เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและสามารถช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนได้เป็นรายบุคคล

ตอนที่ ๓ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้

เรื่องที่ ๓.๑ คุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในกลุ่มสาระภาษาไทย

คุณภาพผู้เรียนที่คาดหวังในกลุ่มสาระภาษาไทยในระดับประถมศึกษานั้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดไว้ว่า

เมื่อผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ผู้เรียนต้องมีความสามารถด้านการอ่าน โดยอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

ความสามารถในด้านการเขียน ผู้เรียนจะต้องมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

ความสามารถในด้านการฟัง ดูและพูด ผู้เรียนจะต้องเล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

ความสามารถในด้านหลักภาษา ผู้เรียนจะต้องสะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

ความสามารถในด้านวรรณกรรมและวรรณคดี ผู้เรียนจะต้องเข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทหรือเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ผู้เรียนต้องมีความสามารถด้านการอ่าน โดยอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

ความสามารถในด้านการเขียน ผู้เรียนจะต้องมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

ความสามารถในด้านการฟัง ดูและพูด ผู้เรียนจะสามารถพูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

ความสามารถในด้านหลักภาษา ผู้เรียนจะต้องสะกดคำและเข้าใจความหมายของคำสำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี ๑๑

ความสามารถในด้านวรรณกรรมและวรรณคดี ผู้เรียนจะต้องเข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

เรื่องที่ ๓.๒ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญให้กับผู้เรียน

การสอนภาษาในชั้นเรียนประถมศึกษา

การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาานั้น นอกจากคำนึงถึงวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับทักษะพื้นฐานแต่ละทักษะแล้ว ครูผู้สอนยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (Allington, R., ๒๐๐๒)

เวลา (Time)

โดยทั่วไปครูจะให้นักเรียนทำกิจกรรมอ่านและเขียนครึ่งหนึ่งในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวันเมื่อเทียบสัดส่วนกิจกรรมการอ่านและการเขียนต่อการให้ทำกิจกรรมการเรียนอื่นๆ ในชั้นเรียนหลายๆ แห่งจัดกิจกรรมการอ่านให้กับนักเรียนเพียง ๒๐ นาทีในแต่ละวัน ซึ่งรวมการอ่านในวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และรายวิชาอื่นๆ ดังนั้นกิจกรรมการอ่านที่แท้จริงในแต่ละวันนั้นจึงเกิดขึ้นน้อยมาก

กิจกรรมการอ่านที่เป็นประโยชน์ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านมากขึ้น ได้แก่ การกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียนก่อนอ่าน โดยใช้เวลาประมาณ ๓-๕ นาที และร่วมกันอภิปรายกับนักเรียนถึงเรื่องที่ได้อ่านหลังจากอ่านแล้ว

โดยมากในชั้นเรียนปกตินักเรียนมักจะต้องทำงานหรือแบบฝึกหัดค่อนข้างมาก ทั้งการทำใบงานเพื่อเตรียมตัวสอบ การคัดลอกความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม การทำใบงานหลังอ่านบทอ่าน เป็นต้น แท้จริงแล้วการให้นักเรียนฝึกอ่านมากๆ ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการใช้ทักษะและกลวิธีที่ครูต้องการให้นักเรียนได้พัฒนา โดยนักเรียนควรได้รับเวลาในการอ่านทั้งการอ่านแบบมีครูคอยชี้แนะและการอ่านเองโดยอิสระ

บทอ่าน (Texts)

งานวิจัยหลายชิ้นสนับสนุนให้จัดหนังสือที่มีความยากและซับซ้อนที่เหมาะสมให้เด็กอ่าน (Allington, ๒๐๐๑) อย่างไรก็ตามนักเรียนต้องการประสบความสำเร็จในการอ่านเพื่อสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้อ่านที่มีศักยภาพและอ่านได้เองโดยอิสระ

เด็กที่สามารถประสบความสำเร็จในการอ่านคือเด็กที่สามารถอ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว และจับใจความสิ่งที่อ่านได้ เช่น เมื่อเด็กอายุ ๙ ขวบอ่านบทอ่านที่มีจำนวนคำ ๑๐๐ คำ และอ่านผิดพลาด ๒-๓ คำ บทอ่านนั้นอาจยากเกินในการฝึกอ่านให้เกิดประสิทธิผล บทอ่านอาจเหมาะสมกับเป้าหมายในการเรียนการสอนแต่สำหรับผู้อ่านที่อยู่ในขั้นกำลังพัฒนาความสามารถต้องการความสำเร็จในการอ่านสูงกว่าการอ่านบทอ่านที่มีความยาก

ในชั้นเรียนการสอนอ่านที่เป็นตัวอย่างที่ดี นักเรียนไม่ต้องอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่เหมือนกัน หรือแม้แต่ไม่ต้องทำงานใบงานที่เหมือนกัน ในแต่ละวัน หากสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการสร้างประสบการณ์การอ่านแก่นักเรียน จะมีการจัดเตรียมสื่อวัสดุการอ่านที่มีคุณค่าและหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเป็นหนังสือที่มีหลายระดับและมีเนื้อหาทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และด้านสังคมศึกษา

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าว เห็นได้ชัดเจนจากพัฒนาการในการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุดซึ่งประสบความสำเร็จสูงสุดจากการเรียนการสอนลักษณะดังกล่าว

ในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียนโดยให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาในแต่ละวันไปกับการอ่านหนังสือที่เขาสามารถอ่านได้ด้วยตนเองและคาดว่าจะประสบความสำเร็จในการอ่าน ซึ่งในหลายๆ โรงเรียน เมื่อผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำได้รับวัสดุการอ่านที่เหมาะสมกับความสามารถ เด็กสามารถอ่านได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว และเกิดความเข้าใจในการอ่าน จะเกิดแรงจูงใจในการอ่านจากความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการอ่าน

การสอน (Teach)

การสอนที่ดีจะวางแผนการสอนโดยใช้เวลาที่จัดสรรปันส่วนได้ดีและเลือกหนังสือที่เหมาะสม อีกทั้งมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างกระตือรือร้น ด้วยวิธีการเป็นตัวอย่างและการสาธิตกลวิธีการที่เป็นประโยชน์ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้พัฒนาการอ่านของตนได้

อย่างไรก็ดี การสอนแบบเน้นการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น เช่น การอธิบายแบบชัดเจน explicit explanation การสอนโดยตรง direct teaching กลับถูกมองข้ามในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ในชั้นเรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการเรียนการสอนอ่าน ครูจะใช้การสาธิตตัวอย่างโดยตรงและชัดเจนในการเสนอกลวิธีทางปัญญาที่ผู้อ่านที่ดีใช้ขณะอ่าน โดยแสดงลักษณะการคิดของผู้อ่านที่มีทักษะขณะถอดความหมายของคำ การตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง การสรุปขณะอ่าน หรือการแก้ไขขณะเขียนงานวิธีแบบนี้อาจเรียกว่า “วิธีมองฉันสิ” (watch me) หรือ “ดูฉันสาธิต” (let me demonstrate) ซึ่งมีความแตกต่างกับวิธีการที่เรียกว่า “ให้งานแล้วประเมิน” (assign and assess) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนน้อย เช่น การให้ใบงานที่ให้นักเรียนเต็มสระที่หายไปในการที่กำหนดให้ เด็กที่มีความรู้เดิมนั้นจะสามารถทำใบงานนี้ได้ถูกต้อง แต่เด็กกลุ่มหนึ่งที่ไม่รู้จักสระที่จะนำมาเติมลงในช่องว่างจะไม่สามารถรับความรู้จากใบงานนี้ได้ เด็กกลุ่มนี้ต้องการการสอนจากครูที่สอนเขาเกี่ยวกับรูปสระ

นอกจากนี้ เมื่อครูมอบหมายเรื่องให้เด็กอ่านพร้อมกับตอบคำถามท้ายเรื่อง เด็กที่ได้รับการพัฒนาการใช้วิธีการอ่านที่เหมาะสมจะนำกลวิธีเหล่านั้นมาใช้ขณะอ่านได้ถูกต้อง ขณะที่เด็กที่ไม่ได้รับการพัฒนาจะไม่สามารถตอบคำถามได้ และเด็กกลุ่มนี้ไม่สามารถที่จะเรียนรู้กลวิธีการอ่านได้จากคำถามท้ายเรื่อง เขาต้องการคนที่สอนกลวิธีการอ่านแก่เขาด้วยการเป็นตัวแบบและสาธิตกลวิธีที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต(Duffy, ๑๙๙๘)เช่น ครูอาจสอนการใช้วิธีการตัดรายละเอียดเมื่อต้องการสอนให้รู้จักวิธีการสรุปความ โดยครูจะแสดงวิธีการสร้างรายการความคิดที่หลากหลายที่ผู้เขียนเสนอในย่อหน้าผ่านการวิเคราะห์ที่ละบรรทัดด้วยวิธีการให้นักเรียนคู่วิธีที่ครูปฏิบัติ จากนั้นครูสามารถสาธิตโดยใช้วิธีการคิดดังเพื่อแสดงกลวิธีในการตัดรายละเอียดที่ซ้ำซ้อน ไม่เกี่ยวข้องออกไปจนกว่าจะได้ข้อความที่เป็นข้อสรุปของย่อหน้านั้นๆ เป็นต้น

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมการใช้และถ่ายโอนกลวิธีอย่างอิสระ สิ่งที่น่ากังวลประการหนึ่งคือ การสอนที่บอกกลวิธีอย่างชัดเจนและให้เวลามากเกินไป เด็กจะไม่รับการถ่ายโอนกลวิธีเพื่อไปใช้ด้วยตนเองการสอนกลวิธีจะเกิดประโยชน์และประสบความสำเร็จเมื่อผู้เรียนรู้วิธีการใช้และมีการนำกลวิธีไปใช้เองอย่างอิสระ การสอนของผู้เชี่ยวชาญต้องการให้ผู้เรียนรู้ไม่เพียงแต่กลวิธีการอ่านจากวิธีการสอนอย่างชัดเจน แต่ต้องการส่งเสริมการถ่ายโอนจากกิจกรรมการฝึกปฏิบัติไปสู่การใช้งานได้อย่างอิสระขณะทำกิจกรรมการอ่าน

การพูดคุย (Talk)

ในห้องเรียนที่ประสบความสำเร็จในการสอนอ่านโดยมากครูจะกระตุ้นให้นักเรียนพูดคุยทั้งระหว่างนักเรียนกับครู และการพูดคุยระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง โดยครูจะกระตุ้น แสดงตัวแบบ และสนับสนุนการพูดคุยให้เกิดขึ้นในกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างวัน ซึ่งเป็นการพูดคุยที่มี

เป้าหมายไม่ใช่การพูดคุยโดยทั่วไป อาจเป็นการพูดคุยในประเด็นปัญหาที่ครูนำเสนอ การพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในหลักสูตรการเรียนการสอน

การพูดคุยนี้ไม่ใช่เพียงแต่การกระตุ้นให้เกิดการพูดคุยกันมาก แต่จะเป็นการพูดคุยกันในหลายๆ ประเด็นมากกว่าเพียงแค่เรื่องที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนปกติ ซึ่งการพูดคุยนี้มีลักษณะเป็นการสนทนา(Conversation) มากกว่าการซักถาม (Interrogation) ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทั่วไปที่ครูมีบทบาทในการเสนอคำถาม นักเรียนตอบคำถาม ครูตรวจสอบหรือแก้ไขคำตอบเท่านั้น โดยในการสนทนาครูและนักเรียนจะอภิปรายความคิดเห็น แนวคิด สมมติฐาน กลวิธี และการตอบสนองซึ่งกันและกัน คำถามที่ครูเสนอจะเป็นคำถามปลายเปิด สามารถมีคำตอบที่เหมาะสมได้หลายคำตอบ เช่น คำถามหลังการอ่านที่ถามว่า

“เด็กๆ เดินทางไปที่ไหนเป็นที่สุดท้าย”

“นอกจากเรื่องนี้นักเรียนได้อ่านแล้ว มีเรื่องอื่นอีกหรือไม่ที่มีตอนจบคล้ายกันกับเรื่องนี้”

“มีใครเคยมีปัญหาเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงเหมือนกับเด็กผู้ชายในเรื่องที่อ่านหรือไม่”

จากคำถามข้างต้น การตอบคำถามสำหรับคำถามในข้อที่ ๑ คำตอบที่ถูกต้องจะจำกัดอยู่เพียงคำตอบเดียวตามเนื้อหาจากเรื่องที่อ่าน ขณะที่คำถามข้อที่ ๒ และ ๓ เปิดโอกาสให้ตอบได้หลายคำตอบมากกว่า นอกจากนี้การให้ข้อมูลป้อนกลับจากครูสำหรับคำถามข้อที่ ๑ จะเป็นเพียงแค่ “ถูก” หรือ “ผิด” แต่ข้อ ๒ และข้อ ๓ ครูจะสามารถถามเพื่อขยายความคำตอบของนักเรียนต่อไปได้อีก เช่น “ตอนจบของเรื่องนี้นักเรียนอ่านเหมือนกับเรื่องที่ได้อ่านนี่ยังไง” “ลองบอกปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์เลี้ยงของนักเรียนที่คล้ายกับปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องนี้” ซึ่งในข้อ ๑ เป็นเพียงการถามคำถามที่ให้นักเรียนระลึกถึงเนื้อหาที่ได้อ่านไปแล้ว แต่ข้อ ๒ และ ๓ เป็นการประเมินความเข้าใจและช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียนได้อย่างดี ซึ่งชั้นเรียนที่เน้นให้นักเรียนคิดผ่านการพูดคุยนั้นทำให้เกิดการปรับปรุงการอ่านเข้าใจความได้ดีบทสนทาระหว่างครูกับนักเรียนไม่ควรกำหนดตายตัว แต่เน้นการตอบสนองต่อปฏิกริยาของนักเรียนเป็นสำคัญ

ภาระงาน (Tasks)

ลักษณะอีกประการหนึ่งของห้องเรียนสำหรับการศึกษาที่ตี คือ การให้งานระยะยาวและลดภาระงานสั้นๆ ที่มีจำนวนมากๆ ในแต่ละวันลง นักเรียนจะได้ฝึกเขียนงานแต่ละชิ้นโดยใช้ระยะเวลา ๑๐ วันขึ้นไป โดยนักเรียนจะได้อ่านหนังสือ ทำงานรายบุคคล และทำโครงการเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยที่ชิ้นงานเป็นการบูรณาการเนื้อหาสาระของหลายๆ วิชาเข้าด้วยกัน (การอ่าน การเขียน และการศึกษาสังคม)ซึ่งงานลักษณะนี้มีความท้าทายและเปิดโอกาสให้นักเรียนกำกับตนเองมากกว่างานลักษณะเดิมๆ ที่เน้นปริมาณและเน้นการทำใบงานที่นักเรียนไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะที่ซับซ้อน

งานที่ให้นักเรียนทำควรเป็นงานที่นักเรียนมีโอกาสเลือกหัวข้อที่สนใจ แม้นักเรียนแต่ละคนจะมีกระบวนการปฏิบัติงานที่คล้ายๆ กัน แต่ภาระงานต่างกันไป เช่น นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ ๔ ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องแมลง เด็กทุกคนจะนำแมลงที่ตนสนใจมาและทำการศึกษารายละเอียดต่างๆ ของแมลงโดยใช้แว่นขยาย และทำการร่างรายละเอียดของแมลงพร้อมระบุชื่ออวัยวะส่วนต่างๆ ของแมลงลงไปบนภาพร่าง และเขียนบรรยายความสั้นๆ ถึงลักษณะแมลง แล้วนำเสนอภาพร่าง โมเดลแมลง และคำอธิบายบนผนังห้องเรียนโดยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ซึ่งการทำงานในลักษณะนี้จะทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานและมีส่วนร่วมในกิจกรรม(Turner, ๑๙๙๕)ขณะที่เพื่อนร่วมชั้นจะได้เรียนรู้ข้อมูลเรื่องแมลงชนิดต่างๆ จากงานของเพื่อนมากกว่าการได้ข้อมูลแมลงชนิดเดียวกันในใบงานของเพื่อนคนอื่นๆ ในชั้นเรียน

การทดสอบ (Test)

การประเมินผลงานของนักเรียนในชั้นเรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีนั้นจะเน้นการประเมินโดยดูจากความพยายามและพัฒนาการของผู้เรียนมากกว่าผลสัมฤทธิ์ ซึ่งนักเรียนทุกคนจะมีโอกาสในการได้รับคะแนนที่ดีโดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนแตกต่างจากชั้นเรียนที่คำนึงถึงผลการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนทุกคนจึงไม่ต้องใช้ความพยายามอย่างหนักในการทำให้ผลการเรียนดีและไม่เกิดการเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียนที่มีผลการเรียนสูงกับผู้เรียนที่เรียนอ่อน แต่พิจารณาที่พัฒนาการและระดับความก้าวหน้าของผู้เรียนทำได้ โดยใช้การประเมินแบบรูบริก (rubric-based evaluation) ในการกำหนดระดับคะแนนผู้เรียน โดยครูจะบันทึกจุดเริ่มต้นของนักเรียนแต่ละคนและเปรียบเทียบกับผลตอนท้ายที่ผู้เรียนเกิดการพัฒนา อย่างไรก็ตามครูอาจต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการให้คะแนนด้วยวิธีนี้ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มักคุ้นเคยกับการให้คะแนนที่อิงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นครูจึงควรมีรายละเอียดที่สามารถอธิบายได้ว่า ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในส่วนไหนเพิ่มเติมเพื่อให้ได้คะแนนที่ดี

นอกจากนี้ วิธีการ/แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในการสื่อสาร สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

- การให้นักเรียนอ่านงานเขียนของตนแบบออกเสียง
- การส่งงานเขียนของนักเรียนเข้าประกวด
- การรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียนเข้าด้วยกัน
- การให้นักเรียนอ่านงานเขียนและบันทึกเสียง
- การส่งให้เพื่อนทางจดหมาย
- การส่งงานเขียนลงตีพิมพ์ในวารสาร
- การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองในที่ชุมนุมชน
- การจัดชุมนุมสร้างสรรค์เพื่อแบ่งปันการอ่านงานเขียน
- การให้สมาชิกในครอบครัวอ่านงานเขียน

- การนำงานเขียนแสดงบนกระดานข่าว
- การนำงานเขียนของนักเรียนมารวมเล่ม
- การสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (big book)
- การให้นักเรียนชั้นที่เล็กกว่าอ่านงานเขียน

กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนบูรณาการทักษะความสามารถต่างๆ และแสดงออกมาในรูปแบบของภาระงานหรือชิ้นงาน ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการรู้ภาษา (Literacy skills) ของผู้เรียนทั้งสิ้น เช่น ในกิจกรรมการเขียน ระหว่างขั้นก่อนการเขียนนั้น ครูสามารถสอนคำศัพท์และเทคนิคการลำดับโครงสร้างงานเขียน หรือระหว่างกระบวนการแก้ไข ครูสามารถเน้นในเรื่องของทักษะด้านไวยากรณ์ของนักเรียน การผสมผสานบริบทที่หลากหลายในการสอนเขียนสามารถเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการสอนทักษะการรู้ภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา และจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนภาษาไทยทั้งในด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการฟัง การดูและการพูด ด้านหลักการใช้ภาษา รวมถึงด้านวรรณกรรมและวรรณคดีได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายของการเรียนภาษาไทยนั้นคือ สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เกิดความเข้าใจเห็นคุณค่าของภาษาไทย รวมถึงเกิดความซาบซึ้งในความงามของภาษาไทย อันจะส่งผลให้ผู้เรียนช่วยกันธำรงไว้ซึ่งการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

ตอนที่ ๔ สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา

เรื่องที่ ๔.๑ ความหมายของสื่อการเรียนรู้ภาษาไทย

สื่อการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (วรรณ จียมทวงษ์, ๒๕๒๘ : ๑)

แหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง สิ่งซึ่งผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ จากการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เช่น สื่อการเรียนรู้ ครู วิทยากร ผู้ปกครอง ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคลินิกทางภาษา เป็นต้น

เรื่องที่ ๔.๒ ความสำคัญของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย

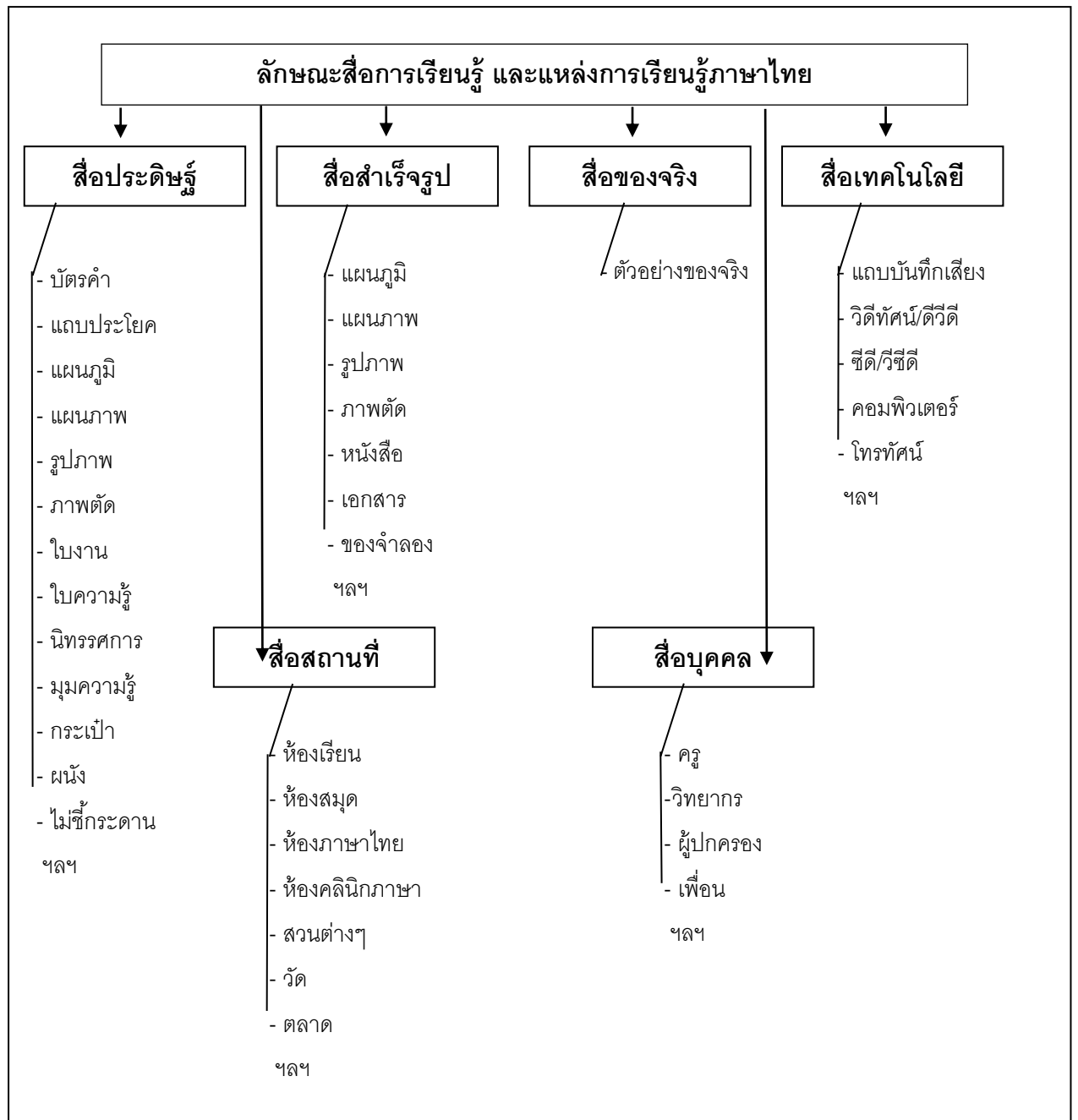
๑. ต่อผู้สอน

- ๑.๑ ช่วยให้ครูจัดเนื้อหาและประสบการณ์ที่มีความหมายต่อผู้เรียน
- ๑.๒ ช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- ๑.๓ ช่วยแบ่งเบาภาระของครูทั้งด้านแรงงานและเวลา
- ๑.๔ ช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้ และมีแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- ๑.๕ ช่วยให้ครูควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดความสนใจ และมีระเบียบวินัยในการเรียน

๒. ต่อผู้เรียน

- ๒.๑ ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้เกิดกับผู้เรียน
- ๒.๒ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่าย ถูกต้อง และรวดเร็วยิ่งขึ้น
- ๒.๓ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
- ๒.๔ ช่วยสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ประทับใจและมีความสุขสนาน
- ๒.๕ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
- ๒.๖ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

เรื่องที่ ๔.๓ แผนภาพแสดงลักษณะสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่องที่ ๔.๔ แนวทางการประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้

(วิรัช วิทยุฒิ, ๒๕๒๗ : ๘๕๖)

1. ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด
2. ตรงตามเนื้อหาหรือไม่
3. นำไปประกอบการสอนแล้ว ผู้เรียนเข้าใจดี และถูกต้องเพียงใด
4. สะดวกต่อการนำไปใช้ในการสอนของครูเพียงใด
5. ประหยัดเวลาในการสอนของครูหรือไม่
6. สะดวกต่อการศึกษาทดลองของผู้เรียนหรือไม่
7. เรียกร้องความสนใจของผู้เรียนได้เพียงใด
8. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจนเพียงใด
9. ประโยชน์ที่ได้รับมีความคุ้มค่าเพียงใด
10. มีความปลอดภัยต่อผู้เรียน ผู้สอนเพียงใด
11. มีความแข็งแรง ทนทานเพียงใด
12. มีความเหมาะสมในด้านขนาด น้ำหนัก วัสดุ หรือระดับชั้นของนักเรียน จำนวนกลุ่มของนักเรียนเพียงใด
13. มีความทันสมัยเพียงใด
14. มีข้อเสนอแนะรายละเอียดในการใช้อย่างเหมาะสมเพียงใด
15. สะดวกต่อการเก็บรักษาเพียงใด
16. ภาษาที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด
17. รูปประกอบและขั้นตอนต่างๆของการใช้ มีความเหมาะสมเพียงใด

ตอนที่ ๕ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

การจัดการศึกษาโดยทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ กล่าวคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ (learning objectives) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (learning experience) และการประเมินผล (evaluation) การพิจารณาว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้น้อยเพียงใด หรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ตรงตามความมุ่งหวังหรือไม่ จำเป็นต้องอาศัยการประเมินผลในการรวบรวมข้อมูลและตัดสิน โดยการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานของการประเมินเพื่อพัฒนา ส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลย่อย (Formative assessment) และเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative assessment) เป็นการรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ อย่างไรก็ตามการประเมินผลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาและเป็นหลักในการประกันคุณภาพการศึกษาของชาติ

๑. ความหมายของการวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลมีคำศัพท์สำคัญที่เราควรทำความเข้าใจในความหมายดังนี้คือ การวัด (measurement) การประเมินผล (evaluation) และการประเมิน (assessment)

การวัด (measurement) หมายถึง การกำหนดหรือให้ตัวเลขเพื่อแสดงจำนวนหรือปริมาณของสิ่งต่าง ๆ อย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือในการวัด การวัดจะต้องประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายในการวัด เครื่องมือที่ใช้ในการวัด และการแปลผลเพื่อนำผลไปใช้ เช่น การวัดส่วนสูง น้ำหนัก อุณหภูมิ เป็นต้น

การประเมินผล (evaluation) หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลจากการวัดนำมาพิจารณากับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ การประเมินจะต้องประกอบไปด้วยข้อมูลจากการวัด (measurement) เกณฑ์ (criteria) และการตัดสินคุณค่า (value judgment) ซึ่งผลของการประเมินอาจอยู่ในรูปของระดับผลคะแนน เกรดเฉลี่ยหรือผลการเรียน ซึ่งจะสะท้อนคุณภาพของผู้เรียน

การประเมิน (assessment) หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งปริมาณและคุณภาพ สำหรับใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียนแล้วให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น และจุดด้อย ซึ่งการประเมินจะเน้นเป็นที่พัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องมากกว่าการตัดสินผลการเรียน (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, ๒๕๔๔) ทั้งนี้การประเมินจึงเป็นการรวบรวมข้อมูล จากหลักฐานการเรียนรู้จากการปฏิบัติของนักเรียน (student's performance) ขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ เช่น การสนทนา การเขียนรายงานตนเอง แฟ้มสะสมงาน หรือชิ้นงาน เป็นต้น (Watson, ๒๐๑๐) นอกจากนี้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๒) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (classroom assessment) โดยอธิบายว่าเป็นกระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย โดยที่ผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนจะเป็นข้อมูลสะท้อนให้ผู้สอนทราบถึงผลการจัดการเรียนการสอนของตนและพัฒนาการของผู้เรียน ดังนั้นข้อมูลที่

เกิดจากการวัดและประเมินที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นทางการตามเป้าหมายและคุ้มค่าต่อการปฏิบัติงาน

๒. ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถจำแนกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ได้เป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑.๑ การประเมินเพื่อจัดวางตำแหน่ง (placement assessment) เป็นการประเมินก่อนเริ่มเรียน เพื่อต้องการข้อมูล ระดับความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน เพื่อให้ผู้สอนนำไปใช้ในการพิจารณาหรือกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วางแผน และจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน วิธีการประเมินผลประเภทนี้ ได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (achievement tests) แบบทดสอบความถนัด (aptitude tests) แบบรายงานผลตนเอง เป็นต้น

๑.๒ การประเมินเพื่อวินิจฉัย (diagnostic assessment) เป็นการประเมินเพื่อต้องการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน เช่น ปัญหาการออกเสียงไม่ชัด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับ มาหาวิธีปรับปรุงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ขั้นต่อไป วิธีการประเมินใช้ได้ทั้งการสังเกต การสอบพูดคุย สอบถาม หรือการใช้แบบทดสอบก็ได้

๑.๓ การประเมินผลย่อย (formative assessment) เป็นการประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อดูพัฒนาการการเรียนรู้ และตรวจสอบว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร และเป็นข้อมูลป้อนกลับสะท้อนไปยังผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง ให้เกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น ข้อสังเกตในการนำเสนอผลงาน การพูดคุยระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล การวิเคราะห์ผลการสอบ เป็นต้น

๑.๔ การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (summative assessment) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นเมื่อ เสร็จสิ้นการเรียนการสอน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้เพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตอนปลายปี/ปลายภาคอีกด้วย การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (achievement tests) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น (teacher - made tests) การสัมภาษณ์ การทดสอบปากเปล่า (oral tests) เป็นต้น

นอกจากนี้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำแนกตามวิธีการแปลความหมายผลการเรียนรู้ได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๒.๑ การวัดและประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกันเองภายในกลุ่ม หรือในชั้นเรียน

๒.๒ การวัดและประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

๓. แนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดแนวทางสำคัญในการวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้รับสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง การวัดและประเมินผลต้องครอบคลุมตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่

การศึกษาและระดับชาติ ทุกระดับมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไปสำหรับองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแบ่งออกเป็น ๔ ส่วนด้วยกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การวัดและประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผลทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจะวัดและประเมินตามมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) ทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง หรือสิ้นสุดการเรียนรายวิชาปลายปี / ภาคเรียน

๒. การประเมินการอ่าน คิวิวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสารและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว แล้วนำมาคิดสรุปเป็นความรู้ความเข้าใจของตน ความสามารถในการคิวิวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน ซึ่งนำไปสู่การสังเคราะห์สร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และความสามารถในการถ่ายทอดความคิดเหล่านั้นด้วยการเขียน สื่อความที่สะท้อนถึงสติปัญญาอย่างเหมาะสมและมีคุณค่า

ตารางที่ ๑ เกณฑ์การตัดสินการอ่าน คิวิวิเคราะห์และเขียน

ดีเยี่ยม	หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิวิวิเคราะห์และเขียน ที่มีคุณภาพดีเลิศอยู่เสมอ
ดี	หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิวิวิเคราะห์ และเขียน ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
ผ่าน	หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิวิวิเคราะห์และเขียนที่มีข้อบกพร่อง บางประการ
ไม่ผ่าน	หมายถึง ไม่มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิวิวิเคราะห์และเขียน หรือถ้ามีผลงาน ผลงานนั้นยังมีข้อบกพร่องที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายประการ

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา(๒๕๕๒)

๓. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะ อื่น ๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นสำหรับพัฒนาผู้เรียนเป็นกรณีพิเศษ เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างเอกลักษณ์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่นๆ ให้แก่ผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชนของสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางฯ ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนไว้ ๓๘ ประการคือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

๔. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นรายปี รายภาค เพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อนชั้นและประมวลผลรวมในปีสุดท้ายเพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ คือ ๑) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ๒) กิจกรรมแนะแนว และ ๓) กิจกรรมเพื่อสังคมและบำเพ็ญประโยชน์

๔. การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment)

การวัดและประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการวัดผลการเรียนรู้ที่สามารถวัดประเมินผลได้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด การประเมินตามสภาพจริงช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งการเรียนรู้ได้หลากหลายซึ่งมีแนวทางในการประเมินผล ๓ ประการ คือ

๑. วัดได้ครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ วัดความสามารถทางความรู้ ความคิด ได้จริง (cognitive ability) วัดความสามารถในการปฏิบัติได้จริง (performance ability) และวัดคุณลักษณะทางจิตใจได้จริง (affective characteristics)

๒. วัดได้ตรงความเป็นจริง คือ สิ่งที่วัดได้นั้นเป็นข้อมูล เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งความสามารถทางความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติ และคุณลักษณะทางจิตใจ

๓. เป็นเทคนิคการวัดผลที่วัดพฤติกรรมความสามารถของผู้เรียน (ability to do) ซึ่งวัดได้จาก การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน การสัมภาษณ์ การนำเสนอด้วยการพูด การทดลองและแสดงบทบาทสมมติ การสังเกตจากการปฏิบัติภาระงาน (tasks) ในสถานการณ์ที่ผู้สอนจะกำหนด และการสังเกตจากร่องรอยหลักฐานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน (portfolios) เป็นต้น

ตัวอย่างการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

สิ่งที่วัด : ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์

แนวการวัด : กำหนดสถานการณ์จริง เช่น เขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพที่ครูกำหนด การโต้ว่าที่การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า การเขียนเรียงความ ข้อความขนาดสั้น การแสดงบทบาทสมมติในการรณรงค์ประหยัดพลังงาน เป็นต้น

การประเมินตามสภาพจริงจำเป็นต้องมีการแปลความหมายจากพฤติกรรมที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพให้อยู่ในรูปของคะแนน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเกณฑ์การประเมิน (rubric) เพื่อเป็นแนวทางการให้คะแนนหรือเป็นเครื่องมือเพื่อประเมินผลงานหรือการปฏิบัติงานของผู้เรียน โดยทั่วไปแล้วเกณฑ์การประเมิน (rubric) สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ เกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (holistic rubric) และเกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubric) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. เกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (holistic rubric) เป็นเกณฑ์ที่พิจารณาภาพรวมของกระบวนการหรือผลงาน ไม่แยกพิจารณาเป็นส่วน ๆ เกณฑ์การประเมิน (rubric) แบบนี้จะใช้เมื่อต้องการ ดูภาพโดยรวมมากกว่าจะดูข้อบกพร่องส่วนย่อย ๆ เกณฑ์การประเมินแบบภาพรวมจะเหมาะกับการปฏิบัติที่ต้องการให้ผู้เรียนสร้างสรรค์และไม่มีคำตอบที่ถูกต้องชัดเจนแน่นอน

ตัวอย่างที่ ๑ เกณฑ์การประเมินการเขียนจดหมายกิจธุระ

ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพของผลงานหรือการปฏิบัติงาน
๓ ดี	เขียนจดหมายถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด เนื้อความจดหมายครบถ้วน ใจความน่าสนใจ ถูกต้องตามที่โจทย์กำหนดใช้ภาษาระดับทางการ สละสลวย สะกดคำถูกต้อง รักษาความสะอาด มีมารยาทในการเขียน และจำหน่ายซองและติดแสตมป์ให้ถูกต้อง
๒ ผ่าน	เขียนจดหมายถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด เนื้อความจดหมายครบถ้วน ใจความน่าสนใจ

ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพของผลงานหรือการปฏิบัติงาน
	ถูกต้องตามที่โจทย์กำหนดใช้ภาษาระดับกึ่งทางการ สะกดผิดไม่เกิน ๕ คำ มีมารยาทในการเขียน และจำหน่ายซองและติดแสตมป์ให้ถูกต้อง
๑ ต้องปรับปรุง	เขียนจดหมายไม่ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด เนื้อความจดหมายไม่ครบถ้วน ขาดสาระสำคัญหรือเนื้อหาของเรื่องที่จะเขียนไม่สัมพันธ์สิ่งที่โจทย์กำหนดให้ ใช้ภาษาไม่เป็นทางการหรือไม่ถูกต้อง วกวนไปมา สะกดผิดมากกว่า ๕ คำขึ้นไป ไม่มีมารยาทในการเขียน และจำหน่ายซองและติดแสตมป์ไม่ถูกต้อง
๐ ไม่ผ่าน	ไม่มีผลงาน

๒. เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubric) เป็นเกณฑ์การให้คะแนนโดยพิจารณาสิ่งที่จะประเมินจำแนกตามองค์ประกอบ หรือมิติคุณภาพต่างๆ การใช้เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วนจึงได้ ผลสะท้อนกลับค่อนข้างสมบูรณ์ เป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนและผู้สอน

ตัวอย่างที่ ๑ เกณฑ์การประเมินการสอบพูดโฆษณาสินค้าหรือบริการหน้าชั้นเรียน (๑๐ คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน

๑. บุคลิก ท่าทาง น้ำเสียง การใช้ไมโครโฟน (๒ คะแนน)

๒ คะแนน	๑ คะแนน	๐.๕ คะแนน
ยืนตัวตรง ไม่เอนเอียง เก็บมืออย่างเหมาะสม น้ำเสียงใส ไม่ใช่เสียงอ่านหรือพูดแบบท่องจำ จับไมโครโฟนได้อย่างถูกต้อง	ยืนตัวไม่ตรง เอนเอียงไปมาเป็นครั้งคราว น้ำเสียงคล้ายเสียงอ่านหรือพูดแบบท่องจำ จับไมโครโฟนไม่ถูกต้อง	ยืนตัวไม่ตรง เอนเอียงไปมาตลอดเวลา น้ำเสียงเป็นการอ่านหรือพูดแบบท่องจำโดยตลอดจับไมโครโฟนไม่ถูกต้อง

๒. การออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำมีความชัดเจน(๒ คะแนน)

๒ คะแนน	๑ คะแนน	๐.๕ คะแนน
ออกเสียงควบกล้ำ ร ล ชัดเจนดี ชัดเจนออกเสียงผิดไม่เกิน ๓ คำ และพูดออกเสียงคำได้ถูกต้องทุกคำ	ออกเสียงควบกล้ำ ร ล ชัดเจนดี ออกเสียงผิดไม่เกิน ๓-๕ คำ และพูดออกเสียงคำผิดไม่เกิน ๓ คำ	ออกเสียงควบกล้ำ ร ล ไม่ชัดเจน ออกเสียงผิดเกิน ๕ คำขึ้นไป พูดออกเสียงคำผิดเกิน ๕ คำ

๓. พุดได้ต่อเนื่อง ไม่ติดขัด แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี (๒ คะแนน)

๒ คะแนน	๑ คะแนน	๐.๕ คะแนน
พุดได้ต่อเนื่อง ชัดเจน ราบรื่น เมื่อเกิดติดขัดสามารถแก้ไข ปัญหาในการพุดได้รวดเร็ว ภายใน ๕ วินาที	พุดได้ค่อนข้างต่อเนื่อง พุดติดขัด ได้เป็นครั้งคราว ไม่เกิน ๒ ครั้ง และแก้ไขปัญหาในการพุดได้ภายใน ๖-๑๐ วินาที	พุดติดขัดตะกุกตะกัก หยุดนึกบท พุดอยู่ตลอดเวลา และใช้เวลาในการแก้ไขปัญหาการพุดเกิน ๑๐ วินาที

๔. พุดได้ชัดเจน เป็นธรรมชาติ เนื้อหาที่โฆษณาชักชวนมีความเหมาะสม (๔ คะแนน)

๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
พุดได้ฉะฉาน ชัดเจนเป็น ธรรมชาติดีมาก เร้าใจ และทำให้ผู้ฟังคล้อยตาม ในสิ่งที่พุดได้ดีมาก เนื้อหาที่พุด มีความเหมาะสมเหมาะสมกับสิ่งที่ นำมาโฆษณาดีมีสื่อ อุปกรณ์ประกอบ การ นำเสนอ	พุดได้ฉะฉาน ชัดเจนเป็น ธรรมชาติดี เร้าใจและทำให้ ผู้ฟังคล้อยตามในสิ่งที่พุดได้ดี เนื้อหาที่พุดมีความเหมาะสม เหมาะกับสิ่งที่นำมาโฆษณาดี มีสื่ออุปกรณ์ประกอบการ นำเสนอ	พุดได้ ชัดเจนเป็น ธรรมชาติปานกลาง เร้า ใจและทำให้ผู้ฟังคล้อย ตามในสิ่งที่พุดได้ปาน กลาง เนื้อหาที่พุดมีความ เหมาะสมเหมาะสมกับสิ่งที่ นำมาโฆษณา ปานกลาง มีสื่ออุปกรณ์ ประกอบการนำเสนอ	พุดไม่ค่อยชัดเจน ชัดเจนขาดความเป็น ธรรมชาติ ขาดการเร้า ใจและทำให้ผู้ฟังคล้อย ตามในสิ่งที่พุด เนื้อหา ที่พุดมีไม่ค่อยความ สอดคล้องและ เหมาะสมกับสิ่งที่ นำมาโฆษณา มีสื่อ อุปกรณ์ประกอบการ นำเสนอ

๕. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง ๕ สาระ ได้แก่ การอ่าน การฟัง การดู และการพูดการเขียน หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรมและต้องดำเนินการวัดและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา (Bloom's Taxonomy of Educational) ซึ่ง แยกพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมทางด้านพุทธิพิสัย (cognitive) พฤติกรรมทางด้านจิตพิสัย (affective) และพฤติกรรมทางด้านทักษะพิสัย (psychomotor) ซึ่ง รายละเอียดการสร้างเครื่องวัดและประเมินผลในแต่ละด้านมีดังนี้

๑. การวัดและประเมินผลพฤติกรรมทางด้านพุทธิพิสัย (cognitive)

พุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความ เฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทาง สติปัญญาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยส่วนใหญ่จะนิยมใช้แบบทดสอบซึ่งระดับข้อ

คำถามจะครอบคลุมพฤติกรรม ๖ ระดับ ซึ่ง Anderson & Krathwohl (๒๐๐๑) ได้ทำการปรับปรุงการจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาใหม่โดยเปลี่ยนขั้นตอนและคำศัพท์ที่ใช้ในกระบวนการพุทธิปัญญารายละเอียดของพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย คำบ่งชี้และตัวอย่างข้อสอบแบบปรนัยแสดงในตารางที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย คำบ่งชี้และตัวอย่างข้อสอบแบบปรนัย

ทฤษฎีพุทธิพิสัยตามแนวคิดของ Anderson & Krathwohl (๒๐๐๑)			
พุทธิพิสัย	พฤติกรรม	คำบ่งชี้	ตัวอย่างข้อสอบแบบปรนัย
๑. จำ (Remember)	จำ ระลึก หรือ เรียกคืนความรู้ที่อยู่ในความทรงจำได้	บอกความหมาย ให้คำนิยาม	๑. ข้อใดเขียนคำทับศัพท์ได้ถูกต้องทุกคำ ก. สปากเกตตี กาแล็กซี ข. สเต็ก วอลเลย์บอล ค. แซนวิช อินเทอร์เน็ต ง. เปอร์เซ็นต์ อ็อกซิเจน
๒. เข้าใจ (Understand)	สร้างความหมายจากสิ่งต่างๆ การแปลความหมาย	อธิบาย ตีความ จัดกลุ่ม สรุปย่อ ยกตัวอย่าง อนุมานสร้างข้อสรุป ขยายความรู้ เปรียบเทียบ	๑. เรื่องเมื่อแพะกลายเป็นสุนัขจัดเป็นงานเขียนประเภทใด ก. ตำนาน ข. นิทาน ค. เรื่องสั้น ง. นวนิยาย ๒. ใจความสำคัญของเรื่องเมื่อแพะกลายเป็นสุนัขคืออะไร ก. พราหมณ์หลงเชื่อคำพูดของชายทิ้งหอก ข. แพะที่พราหมณ์แบกเป็นปีศาจ ค. พราหมณ์เป็นศัตรูคู่แค้นของชายหอกคน ง. ชายหอกคนอยากกินแพะ
๓. ประยุกต์ใช้ (Apply)	ใช้ความคิดในเชิงกระบวนการเกี่ยวกับการปฏิบัติในการดำเนินการ	คำนวณ สาธิต นำเสนอ พัฒนา นำไปใช้	๑. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง ก. สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงโปรดฉลองพระองค์ที่ทำมาจากผ้าไหม ข. พระองค์เจ้าโสมสวลีฯ พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ช่วยเหลือราษฎร ค. สมเด็จพระสังฆราชทรงพระราชสมภพ วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ ง. สายฝนเป็นบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทฤษฎีพุทธิพิสัยตามแนวคิดของ Anderson & Krathwohl (๒๐๐๑)			
พุทธิพิสัย	พฤติกรรม	คำบ่งชี้	ตัวอย่างข้อสอบแบบปรนัย
๔. วิเคราะห์ (Analyze)	แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ออกเป็น ส่วนประกอบย่อย ๆ ทำให้เห็น โครงสร้างของสิ่ง นั้น ถ้ามถึงสาเหตุ เหตุผล ที่มาของ เหตุการณ์	จำแนก จัดกลุ่ม แบ่งประเภท ระบุความ แตกต่าง คุณลักษณะ	๑. ข้อใดเป็นภาษาถิ่นที่ แตกต่าง จากข้ออื่น ก. พวกเขาไปแอ่วภาคซ้อบะก้วยเต็ด ข. ก้อยลาบปลาตุก แซบคักคักหลายเด้อ ค. แอ็บๆ เขียดจะนา ร้องยามฟ้าฮ้อนห่วนๆ ง. เป็นบอกว่าจะมาขอ ข้าเจ้าก็รอมมาแล้วเป็นปี ๒. “ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เจ้าจงอดส่ำห์ทำสม่าเส มียน” จากข้อความข้างต้นสะท้อนแนวคิดใด ก. ความสำคัญของการเล่าเรียน ข. การสอบเข้ารับราชการ ค. สังคมแห่งการแบ่งชนชั้น ง. ความสำคัญของลายมือ
๕. ประเมินค่า (Evaluate)	ตัดสินคุณค่าของ สิ่งต่าง ๆ ตาม เกณฑ์หรือ มาตรฐานที่ กำหนดไว้ วิเคราะห์ โดยใช้เหตุผล	ตัดสิน เปรียบเทียบ วิพากษ์วิจารณ์	๑. ข้อใดใช้คำเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสมากที่สุด ก. อาจารย์ชลภัสคะท่านผู้อำนวยการเรียกให้ไปพบ ที่ห้องประวัติโรงเรียน ข. คุณแม่ต้องรีบไปวัดเพราะหลวงลุงท่านป่วยหนัก ค. ขอให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล และเลขที่ใน กระดาษคำตอบทุกแผ่น ง. ถ้าบุรุษไปรษณีย์มาส่งจดหมายลงทะเลเบียน ป่าแดงช่วยเซ็นชื่อรับด้วยนะจ๊ะ ๒. “เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง เหมือนหนึ่งยังมีดีที่ แววชน ถ้าใจต่ำเป็นได้แต่เพียงคน ย่อมเสียทีที่ตนได้เกิดมา ใจสะอาด ใจสว่าง ใจสงบ ถ้ามีครบควรเรียก มนุษย์ เพราะทำถูกพูดถูกทุกเวลา เปรมปรีดาคืนวันสุขสันต์ จริง” จากข้อความข้างต้น สะท้อนคุณค่าในด้านใด เด่นชัดที่สุด ก. คุณค่าทางด้านอารมณ์ ข. คุณค่าทางด้านปัญญา ค. คุณค่าทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ง. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

ทฤษฎีพุทธิพิสัยตามแนวคิดของ Anderson & Krathwohl (๒๐๐๑)			
พุทธิพิสัย	พฤติกรรม	คำบ่งชี้	ตัวอย่างข้อสอบแบบปรนัย
๖. สร้างสรรค์ ใหม่ (Create)	ประมวลความคิด นำความรู้ ทักษะ หรือแนวความคิด เกี่ยวกับข้อมูล ต่างๆ มาหลอม รวมเพื่อสร้างเป็น สิ่งใหม่	ดัดแปลง ออกแบบ สร้าง สิ่งประดิษฐ์ วางแผน เรียบ เรียง จัดทำ สร้าง	๑. ข้อใดเรียงลำดับเรื่องราวได้ถูกต้อง ๑. คนไทยส่วนใหญ่จึงมักชอบกินปลาเกือบทุกชนิด ๒. การนำปลามาประกอบอาหารจะให้ประโยชน์ต่อ ร่างกายมากมายหลายอย่าง ๓. เนื่องจากไขมันปลามีคุณค่าทางอาหารสูง ๔. ช่วยป้องกันโรคหัวใจ โรคหอบหืด โรคมะเร็ง ผิวหนัง ก. ๑ ๒ ๔ ๓ ข. ๒ ๓ ๔ ๑ ค. ๑ ๓ ๒ ๔ ง. ๒ ๔ ๑ ๒ ๒. นักเรียนอ่านนิทานอีสปเรื่อง กากับเหยือกน้ำแล้ว แต่งคำประพันธ์กลอนแปดอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๕ บท

๒. การวัดและประเมินผลพฤติกรรมทางด้านจิตพิสัย (affective)

จิตพิสัย เป็นการประเมินพฤติกรรมที่เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล เป็นเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติ ที่ควรปลูกฝัง ในการจัดการเรียนรู้ Bloom และคณะได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยออกเป็น ๕ ชั้น ดังต่อไปนี้ (๑) ชั้นรับรู้ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกจากรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง ๕ (๒) ชั้น ตอบสนอง เป็นการประเมินพฤติกรรมทำตามหรือปฏิบัติตามสิ่งเร้า (๓) ชั้นเห็นคุณค่า เป็นการ ประเมินพฤติกรรมที่แสดงความเชื่อ ซึ่งแสดงออกโดยการกระทำหรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ยกย่อง ชมเชย สนับสนุน ช่วยเหลือหรือทำกิจกรรมที่ตรงกับความสำเร็จของตน ทำด้วยความเชื่อมั่น และ ศรัทธา (๔) ชั้นจัดระบบคุณค่า เป็นการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม อภิปราย เปรียบเทียบ จนเกิดอุดมการณ์ในความคิดของตนเอง และ (๕) ชั้นสร้างคุณลักษณะ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่มี แนวโน้มว่าจะประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นอยู่เสมอในสถานการณ์เดียวกัน หรือเกิดเป็นอุปนิสัยและใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน

การวัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย ควรใช้การสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติเป็นหลักและ สังเกตอย่างต่อเนื่องโดยมีการบันทึกผลการสังเกต ทั้งนี้อาจใช้เครื่องมือการวัดและ ประเมินผล เช่น แบบประเมินค่า แบบตรวจสอบรายการ แบบบันทึกพฤติกรรม แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง เป็นต้น

ตารางที่ ๓ การวัดและประเมินผลพฤติกรรมทางด้านจิตพิสัย

สิ่งที่วัดประเมิน	วิธีการวัดและประเมิน	การดำเนินการ	เครื่องมือ/รูปแบบกิจกรรม
พฤติกรรมเกี่ยวกับค่านิยมทัศนคติ เจตคติคุณธรรม	๑. การรายงานตนเอง (self-report)	การให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดของตนเองออกมา	-แบบตรวจสอบรายการ -แบบมาตราประมาณค่า
จริยธรรมคุณลักษณะนิสัยและมารยาท	๒. การสังเกตพฤติกรรม (observation)	ครูหรือนักเรียนเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน	-แบบบันทึกพฤติกรรม -แบบมาตราประมาณค่า -แบบตรวจสอบรายการ
	๓. การสังเกตร่องรอยพฤติกรรม (obtrusive)	การตรวจสอบหลักฐานเอกสารอ้างอิงในการปฏิบัติกิจกรรม	-สมุดภาษาไทย/แบบฝึกหัด -ปริมาณแหล่งอ้างอิงที่นำมาใช้ในรายงาน
	๔. เทคนิคการสะท้อนภาพ (projective technique)	ผู้เรียนสะท้อนความคิดหรือความรู้สึกจากสถานการณ์ที่กำหนดให้	-การบรรยายจากภาพ -การเติมประโยคหรือข้อความให้สมบูรณ์
	๕. การสัมภาษณ์ (interview)	ครูสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติ ความรู้สึก	-แบบบันทึกการสัมภาษณ์

๓. การวัดและประเมินผลพฤติกรรมทางด้านทักษะพิสัย (affective)

ทักษะพิสัย เป็นการประเมินพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆของร่างกาย ซึ่งหากได้รับการปฏิบัติซ้ำๆ จะทำให้เกิดความชำนาญจนกลายเป็น “ทักษะ” ซึ่งประกอบด้วย การปฏิบัติงานที่แสดงถึงกระบวนการ มีการปฏิบัติซ้ำบ่อยครั้ง และสามารถได้อย่างรวดเร็ว การวัดพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านทักษะพิสัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วิธีการสังเกตและการประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งจะต้องใช้ควบคู่กับเกณฑ์การให้คะแนนตามสภาพจริง

ตัวอย่างการประเมินทักษะการเขียนนิทานทองอิน ตอนนางพระโขนงที่สอง ฉบับการ์ตูน
เกณฑ์การประเมินชิ้นงานนิทานทองอิน ตอนนางพระโขนงที่สอง ฉบับการ์ตูน (๑๐ คะแนน)

๑. รูปแบบการนำเสนอชิ้นงาน ๓คะแนน

๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
นำเสนอชิ้นงานเป็นรูปเล่มที่สวยงาม และน่าสนใจ วาดภาพและตกแต่ง ระบายสีอย่างสวยงามและประณีต มีความคิดสร้างสรรค์	นำเสนอชิ้นงานเป็นรูปเล่มที่น่าสนใจ วาดภาพและตกแต่งระบายสีค่อนข้างสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	นำเสนอชิ้นงานเป็นรูปเล่ม วาดภาพ และตกแต่งระบายสีค่อนข้างสวยงาม แต่ขาดความประณีต

๒. เนื้อหาและสาระ ๕ คะแนน

๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน
เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องราวในบทเรียน มีการแนะนำตัวละคร และเขียนดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการสรุปผลของเหตุการณ์และระบุข้อคิดที่ได้รับ ใช้ภาษาที่ชัดเจน กะทัดรัด เขียนสะกดคำถูกต้อง	เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องราวในบทเรียน มีการแนะนำตัวละคร และเขียนดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการสรุปผลของเหตุการณ์และระบุข้อคิดที่ได้รับ ใช้ภาษาที่ชัดเจน กะทัดรัด เขียนสะกดคำถูกต้อง	เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องราวในบทเรียน มีการแนะนำตัวละคร และเขียนดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ ขาดการสรุปผลของเหตุการณ์ และไม่ระบุข้อคิดที่ได้รับ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เขียนสะกดคำผิด ๑- ๕ คำ
๒ คะแนน	๑ คะแนน	
เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องราวในบทเรียน มีการแนะนำตัวละคร และเขียนดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ ขาดการสรุปผลของเหตุการณ์ ไม่ระบุข้อคิดที่ได้รับ ใช้ภาษาไม่ถูกต้องทำให้ใจความววน เขียนสะกดคำผิด ๖- ๑๐ คำ	เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องราวในบทเรียน มีการแนะนำตัวละคร และเขียนดำเนินเรื่องไม่เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ ขาดการสรุปผลของเหตุการณ์ ใช้ภาษาไม่ถูกต้องทำให้ใจความววน เขียนสะกดคำผิดมากกว่า ๑๐ คำขึ้นไป	

๓. กระบวนการกลุ่มและการวางแผนการดำเนินงาน ๒ คะแนน

๒ คะแนน	๑คะแนน	๐.๕ คะแนน
วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน กำหนดหน้าที่ของสมาชิก ในกลุ่มอย่างเป็นระบบ และมีการประเมินผลการทำงานกลุ่ม	วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน และกำหนดหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ไม่มีการประเมินผลการทำงานกลุ่ม	ไม่มีวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน แต่มีการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ไม่มีการประเมินผลการทำงานกลุ่ม

ใบงานที่ ๑

ข้อ ๑ หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาไทย ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ ๒ แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามสาระทั้ง ๕ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม นั้นมีแนวทางอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ ๓ แนวทางในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ มีแนวทางอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒

คำถามข้อ ๑.การจัดกิจกรรมการเขียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดช่วยสร้างเสริม
จินตนาการในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถผลิตและสร้างผลงานการเขียนที่น่าสนใจด้วยตนเอง และ
สามารถถ่ายทอดความคิดผ่านงานเขียนได้นั้น มีแนวทางการจัดกิจกรรมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อ ๒. จงบอกแนวทางการจัดกิจกรรมการอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการคิดเป็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อ ๓. องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยที่ผู้เรียนสามารถสรุปองค์
ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อ ๔. จงระบุหลักการในการจัดลำดับสาระการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๓

คำถาม ๑. คุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในกลุ่มสาระภาษาไทยมีคุณลักษณะสำคัญด้านใดบ้าง และในแต่ละด้านผู้เรียนต้องมีความสามารถอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถาม ๒. จงบอกองค์ประกอบหรือแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๔

คำถาม ๑. จงระบุความหมายของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้

.....

.....

.....

.....

.....

คำถาม ๒. จงระบุความสำคัญของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้

.....

.....

.....

.....

.....

คำถาม ๓. จงระบุแนวทางการประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้

.....

.....

.....

.....

.....

คำถาม ๔. จงยกตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ภาษาไทยได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๕

ข้อ ๑ แนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีแนวทางอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ ๒ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมีแนวทางการวัดประเมินด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....